

अतारांकित प्रश्नोत्तरांची सत्तावन्नावी यादी

महाराष्ट्र विधानसभा

दुसरे अधिवेशन, २०२१

अतारांकित प्रश्नोत्तरांची यादी

प्रश्नांची एकूण संख्या - ५०

पिंपरी-चिंचवड (जि.पुणे) शहराचा पाण्याचा कोटा वाढवून मिळणेबाबत

(१) ९५७ (२१-०३-२०२०). श्री.लक्ष्मण जगताप (चिंचवड): सन्माननीय जलसंपदा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) पिंपरी-चिंचवड (जि.पुणे) शहराची दहा वर्षांपूर्वी सतरा लाख लोकसंख्या गृहीत धरून जलसंपदा विभागाने पवना धरणातून ३७९ एमएलडी पाण्याचा कोटा शहराकरिता आरक्षित केला होता, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, शहरातील मागील नऊ वर्षांत एकूण दहा लाख लोकसंख्येच्या वाढीमुळे शहराला जलसंपदा विभागाच्या वतीने मंजूर असलेला ३७९ एमएलडी पाणी पुरवठ्याचा कोटा अपुरा पडत असल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, शहरातील विविध भागात परवानगीने बांधण्यात येणाऱ्या सुमारे दोन लाख नवीन सदनिका पूर्णत्वाच्या मार्गावर असल्याने सदर सदनिकेमध्ये नव्याने वास्तव्यास येणाऱ्या नागरिकांमुळे शहरात मोठ्या प्रमाणात पाणी टंचाईला सामोरे जावे लागणार असल्याचे दिसून येत आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, पिंपरी-चिंचवड उद्योगनगरीत शासनाच्या वतीने पाण्याच्या कोट्यात वाढ केल्याशिवाय नवीन गृह प्रकल्पांना बांधकाम परवानगी देण्यात येऊ नये अशी मागणी स्थानिक लोकप्रतिनिधींद्वारे दिनांक ४ नोव्हेंबर, २०१९ रोजी वा त्यासुमारास लेखी पत्रान्वये आयुक्त, पिंपरी चिंचवड महानगरपालिका यांच्याकडे केली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(५) असल्यास, शहरातील वाढती लोकसंख्या व पवना धरणातून दहा वर्षांपूर्वी मंजूर केलेले पिण्याच्या पाण्याचे आरक्षण यांच्या तफावतीमुळे शहराकरिता ३७९ एमएलडी पाण्याचा कोटा वाढवून मिळणेबाबत शासन स्तरावर कोणती कार्यवाही करण्यात आली वा येत आहे,

(६) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत?

श्री. जयंत पाटील (१५-०६-२०२१) : (१) होय, हे खरे आहे.

पिंपरी चिंचवड शहरास दहा वर्षांपूर्वी पवना धरणातून ५.०७ टीएमसी पाणी आरक्षण मंजूर होते.

- (२) होय, हे, खरे आहे.
(३) होय, हे, खरे आहे.
(४) होय, हे, खरे आहे.
(५) शासनाने सन २०३१ पर्यंतच्या लोकसंख्याकरीता वाढीव पाणी आरक्षण मंजूर केले आहे. सदर स्थितीत एकूण पाणी आरक्षण १० टी.एम.सी.इतके आहे,
(६) प्रश्न उद्भवत नाही.

तारळ (ता.राजापुर, जि. रत्नागिरी) येथील उगवत लावगणवाडी येथे जाण्यासाठी पक्का रस्ता तयार करण्याबाबत

- (२) ११३७ (११-०४-२०२०). श्री.कालीदास कोळंबकर (वडाळा) : सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-
(१) तारळ, (ता.राजापुर, जि.रत्नागिरी) येथील उगवत लावगणवाडी येथे जाण्यासाठी रस्ता नाही, हे खरे आहे काय,
(२) असल्यास, येथे पर्यंत जाण्यास ९०० मिटरची पायवाट आहे, हे ही खरे आहे काय,
(३) असल्यास, या पायवाटेमध्ये वहाळ येत असून पावसाळ्यामध्ये येथून जाता येत नसल्यामुळे त्याठिकाणी पूल बांधण्यात यावा अशी मागणी गेली अनेक वर्षे ग्रामस्थ करीत आहे, हे ही खरे आहे काय,
(४) असल्यास, ग्रामस्थांच्या सोयीसाठी उगवत लावगणवाडी येथे जाण्यासाठी पक्का रस्ता तयार करण्याबाबत व वहाळवर पुल बांधण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. हसन मुश्रीफ (१८-०६-२०२१) : (१), (२) व (३) हे खरे आहे.

(४) तारळ मावळत लावगणवाडी ते उगवत लावगणवाडी जोडरस्ता योजनाबाहय असून ग्रामपंचायत मालकीचा आहे. सदर रस्त्याची एकूण लांबी ०.६०० कि.मी. आहे. त्यापैकी ०/०० ते ०/२५० कि.मी.लांबी मुरुमी पृष्ठभागाची आहे. उर्वरित ०/२५० ते ०/६०० कि.मी.लांबी पायवाट असून ०/४०० कि.मी.मध्ये ३० मी.लांबीच्या पुलाची आवश्यकता आहे. तसेच कि.मी. २/३०० पासून उगवत लावगणवाडी व मावळत लावगणवाडी जोडण्यासाठी ४२० मी. इतका नवीन रस्ता तयार करणे आवश्यक आहे.

या रस्त्याच्या ०/०० ते ०/१८० कि.मी.चे खडीकरण, डांबरीकरणाचे काम जिल्हा वार्षिक योजना जनसुविधा कार्यक्रमांमधून सन २०१८-१९ अंतर्गत मंजूर असून प्रगतीत आहे.

सदर रस्ता हा योजनाबाहय असल्याने या रस्त्याचे काम शासनाच्या योजनेतून घेता येत नाही. तथापि, स्थानिक विकास योजनेअंतर्गत लोकप्रतिनिधींनी सदर काम सुचविल्यास जिल्हा परिषदेस सदर काम करणे शक्य आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

जिगाव (ता.नांदुरा, जि.बुलढाणा) प्रकल्पातील पूर्णा नदीच्या डाव्या तीरावरील पुनर्वसित गावांच्या पाणी पुरवठा योजनेची कामे प्रलंबित असल्याबाबत

(३) २२२९ (१५-०४-२०२०). श्री.राजेश एकडे (मलकापूर) : सन्माननीय जलसंपदा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) जिगाव (ता.नांदुरा, जि. बुलढाणा) प्रकल्पातील पूर्णा नदीच्या डाव्या तीरावरील पुनर्वसित १५ गावांच्या नवीन गावठाणा मध्ये पाणीपुरवठा योजनेचे काम मागील अनेक महिन्यांपासून मंजूर असून सुद्धा सदर योजनेचे काम अद्यापही सुरु झाले नसल्याचे दिनांक ७ नोव्हेंबर, २०१९ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उपरोक्त पुनर्वसित १५ गावांमध्ये उन्हाळ्यामध्ये तीव्र स्वरूपाची पाणीटंचाई निर्माण होत असल्याने पूर्णा नदीच्या डाव्या तीरावरील पुनर्वसित पंधरा गावांच्या गावठाणा मध्ये पाणीपुरवठा सुरु करण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत?

श्री. जयंत पाटील (१८-०६-२०२१) : (१) सदर कामाच्या अंदाजपत्रकास प्रादेशिक कार्यालयाने दिनांक २४/०९/२०१९ रोजी तांत्रिक मान्यता प्रदान दिली असून, निविदेची अंदाजित किंमत रु.२९.४२ कोटी आहे. या किंमतीनुसार दि.०८/११/२०१९ रोजी निविदा सूचना प्रसिध्द करण्यात आली होती. विहित कालावधीत शासनाच्या वेबसाईटवर कोणतीही वैध बिड प्राप्त झाली नाही (No. of Valid Bids -०). त्यामुळे दि.२७/०२/२०२० रोजी दुसऱ्यांदा निविदा सूचना प्रसिध्द करण्यात आली. विहित कालावधीमध्ये एकच बिड प्राप्त झाली असून सदर बिडर अपात्र ठरल्याने दि. ०१/०६/२०२० रोजी तिस-या वेळेस निविदा सूचना प्रसिध्द करण्यात आली असून निविदा प्रक्रिया प्रगतीपथावर आहे.

(२) प्रश्न उदभवत नाही.

(३) प्रश्न उदभवत नाही.

अमरावती येथील ग्रामपंचायत कार्यालय अंगणवाडी प्राथमिक शाळांत अग्निशमन यंत्रणा बसविण्याचे दिलेल्या सूचनांकडे होत असलेले दुर्लक्ष

(४) २५९३ (१५-०४-२०२०). श्री.बळवंत वानखडे (दर्यापूर), श्री.अमिन पटेल (मुंबादेवी), श्रीमती सुलभा खोडके (अमरावती), कुमारी प्रणिती शिंदे (सोलापूर शहर मध्य), श्री.संग्राम थोपटे (भोर), श्री.कुणाल पाटील (धुळे ग्रामीण), श्री.मोहनराव हंबर्डे (नांदेड दक्षिण), श्री.हिरामण खोसकर (इगतपूरी), श्री.संजय जगताप (पुरंदर), श्री.विकास ठाकरे (नागपूर पश्चिम), श्री.फारूक शाह (धुळे शहर) : सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) अमरावती (जि.अमरावती) जिल्हयातील ग्रामपंचायत स्तरावरील ग्रामपंचायत कार्यालय, अंगणवाडी व प्राथमिक शाळांत शासनादेशाप्रमाणे अग्निशमन यंत्रणा बसविण्याचे दिलेल्या सूचनांकडे संबंधित ग्रामपंचायतींनी दुर्लक्ष केल्याचे दिसून येत असल्याचे दिनांक १५ जानेवारी, २०२० रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

- (२) असल्यास, शासनाने सार्वजनिक ठिकाणी अग्निशामक यंत्रणा बसविणे अनिवार्य केली आहे त्याअनुषंगाने शासनाच्या अखत्यारितील सर्व ग्रामपंचायत कार्यालयात, जिल्हा परिषद प्राथमिकशाळा व अंगणवाडी केंद्रात अग्निशामक यंत्रणा बसविण्याची सूचना जि.प.दिली आहे या यंत्रणांसाठी येणा-या खर्चाची तरतूद १४ व्या वित्त आयोगातून करता येते या शासनाच्या आदेशाला अमरावती येथील बहुतांश प्राथमिक शाळा दुर्लक्ष करित असल्याने या शाळा तसेच अंगणवाडया मध्ये शिक्षण घेणाऱ्या विद्यार्थ्यांचा जीव धोक्यात आला आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, अग्निशमन यंत्रणा बसविण्याबाबत शासनाने काय कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. हसन मुश्रीफ (२६-०५-२०२१) : (१) होय, हे अंशतः खरे आहे.

(२) जिल्हा परिषद, अमरावती अंतर्गत चौदा पंचायत समितीचा समावेश असून एकूण ग्रामपंचायतीची संख्या ८४० आहे. त्यापैकी १९२ ग्रामपंचायतीमध्ये १४ व्या वित्त आयोगाच्या निधीमधून अग्निशामक यंत्रे बसविण्यात आली आहेत. जि.प. शाळांची एकूण संख्या १७१९ असून त्यापैकी १५६५ जि.प.शाळांमध्ये अग्निशामक यंत्रे बसविण्यात आली आहेत. तसेच अंगणवाडी केंद्राची संख्या २६३५ असून त्यापैकी सध्यास्थितीत ६२ अंगणवाडी केंद्रांमध्ये मध्ये अग्निशामक यंत्रणा बसविण्यात आली आहे. तसेच उर्वरीत ठिकाणी अग्निशामक यंत्रणा बसविण्याची कार्यवाही करण्यात येत आहे.

(३) १४ वा वित्त आयोगांतर्गत शिक्षण उपजिविका व आरोग्य याबाबीवर २५ टक्के निधी खर्च करता येतो. त्यानुसार शाळा व अंगणवाडी केंद्रामार्फत ई लर्निंग सुविधा, शुध्द पाण्याची कामे, शाळा साहित्य, खेळणी व ईमारत दुरुस्ती इत्यादी बाबींना आमचा गाव आमचा विकास आराखडयात प्राधान्य दिले असल्याने तरतुदी नुसार खर्च केलेला आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

वागदई ते काटखेडा (ता.महागांव, जि.यवतमाळ) या रस्त्याची दुरुस्ती करण्याबाबत

(५) २६७० (१५-०४-२०२०). श्री.नामदेव ससाने (उमरखेड) : सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) वागदई ते काटखेडा (ता.महागांव, जि.यवतमाळ) या रस्त्यांची मोठ्या प्रमाणात दुरवस्था झाली असून यामुळे तेथे नेहमीच छोटे-मोठे अपघात होत असल्याचे माहे डिसेंबर, २०१९ मध्ये वा त्या दरम्यान निदर्शनास आली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदरच्या रस्त्यांची तातडीने दुरुस्ती करण्याची मागणी स्थानिकांनी वारंवार करुनही अद्याप कोणतीच कार्यवाही करण्यात आली नाही, हे ही खरे आहे काय,

वि.स. ५७ (5)

- (३) असल्यास, सदर रस्त्यांची दुरुस्ती करण्यासाठी शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत?

श्री. हसन मुश्रीफ (२७-०५-२०२१) : (१) हे खरे नाही.

सद्यःस्थितीत रस्ता सुस्थितीत असून या रस्त्यावर ११९ मे.टन इतकी सरासरी वाहतूक सुरु आहे.

(२) हे खरे नाही.

(३) काळी वागद बोरी या रस्त्यावरील खड्डे डांबरीकरण करून भरण्यात आले असून यावर रु.३.१३ लक्ष इतका खर्च करण्यात आला आहे. तसेच काटखेडा येथील कातरवाडी ते बोरी फाटा या रस्त्यावर डांबरीकरणाने खड्डे भरण्यात आले असून यावर रु.२.९० लक्ष इतका खर्च करण्यात आला आहे. अशाप्रकारे वरीलप्रमाणे ता.महागाव येथील २ रस्त्यांची दुरुस्तीकरिता एकूण रु.६.०३ लक्ष इतका खर्च करण्यात आला असून सदर रस्ते वाहतुकीस सुस्थितीत करण्यात आले आहेत.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

खानापूर व आटपाडी (जि.सांगली) तालुक्यातील ग्रामीण भागातील

रस्त्यांची दुरावस्था झाल्याबाबत

(६) २९२६ (१६-०४-२०२०). श्री.अनिल बाबर (खानापूर) : सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) सांगली जिल्ह्यातील खानापूर व आटपाडी तालुक्यातील ग्रामीण भागातील रस्त्यांची दुरावस्था झाल्याचे माहे डिसेंबर, २०१९ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, या रस्त्यांच्या दुरावस्थेमुळे अपघातांचे प्रमाण वाढले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, या रस्त्यांची तातडीने दुरुस्ती करण्याबाबत शासनाने काय कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. हसन मुश्रीफ (१५-०६-२०२१) : (१) अंशतः खरे आहे.

(२) अशी बाब निदर्शनास आली नाही.

(३) खानापूर तालुक्यातील इतर जिल्हा मार्ग व ग्रामीण मार्ग रस्त्यांची एकूण लांबी ५७७.२८ कि.मी.असून त्यापैकी दुरुस्ती करणे आवश्यक असणारी रस्त्याची लांबी १५०.०० कि.मी.इतकी आहे. तसेच आटपाडी तालुक्यातील इतर जिल्हा मार्ग व ग्रामीण मार्ग रस्त्यांची एकूण लांबी ७२३.३० कि.मी.असून त्यापैकी दुरुस्ती करणे आवश्यक असणारी रस्त्याची लांबी १९७.०० कि.मी.इतकी आहे.

सन २०१८-१९ व २०१९-२० या आर्थिक वर्षात जिल्हा परिषदेला विविध योजनांतर्गत एकूण प्राप्त निधीपैकी खानापूर व आटपाडी तालुक्यातील रस्त्यांच्या दुरुस्तीसाठी रु.३१६२.८९ लक्ष एवढा निधी उपलब्ध करून देण्यात आला आहे. सदर निधीमधून १३०.७७ कि.मी.लांबीच्या रस्त्यांची दुरुस्ती होणार आहे. यापैकी काही कामे पूर्ण झाली असून काही कामे प्रगतीत आहेत.

खानापूर व आटपाडी तालुक्यातील उर्वरित रस्ता दुरुस्तीची कामे निधीच्या उपलब्धतेनुसार प्रस्तावित करण्याचे जिल्हा परिषदेचे नियोजन आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

तालुका स्तरीय बालक्रिडा व सांस्कृतिक स्पर्धांच्या आयोजनासाठी जिल्हा परिषदेच्या माध्यमातून पंचायत समित्यांना उपलब्ध होणारा निधी वाढविण्याबाबत

(७) २९७२ (११-०४-२०२०). श्री.सुधीर मुनगंटीवार (बल्लारपूर) : सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) तालुका स्तरीय बालक्रिडा व सांस्कृतिक स्पर्धांच्या आयोजनासाठी जिल्हा परिषदेच्या माध्यमातून पंचायत समित्यांना उपलब्ध होणारा निधी अपुरा पडत असल्यामुळे या आयोजनाच्या दर्जावर विपरीत परिणाम होतो त्यामुळे हा निधी वाढवून देण्यात यावा, अशी मागणी विधानसभा सदस्य बल्लारपूर यांनी मा.ग्रामविकास मंत्री यांना दिनांक २१ जानेवारी, २०२० रोजी वा त्यासुमारास लेखी निवेदनाद्वारे केली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर निधी वाढवून देण्याच्या दृष्टीने शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत?

श्री. हसन मुश्रीफ (२६-०५-२०२१) : (१) हे खरे नाही.

(२) व (३) प्रश्न उद्भवत नाही

सांगली जिल्ह्यात १४ व्या वित्त आयोगातून ग्रामपंचायतीकडे ४ वर्षात आलेल्या निधीतील ९१ कोटी रुपये अखर्चित असण्याबाबत

(८) ४३२१ (१६-०४-२०२०). श्री.विक्रमसिंह सावंत (जत) : सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) सांगली जिल्ह्यात १४ व्या वित्त आयोगातून ग्रामपंचायतीकडे ४ वर्षात आलेल्या निधीतील ९१ कोटी रुपये अखर्चित आहेत, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, जत तालुक्यातील ग्रामपंचायतींना सन २०१५-१६ ते २०१८-१९ या कालावधीत ४६.९८ कोटी रुपये १४ वा वित्त आयोग निधीतून मिळालेले आहेत, हे ही खरे आहे काय,

वि.स. ५७ (7)

- (३) असल्यास, त्यापैकी २७.८७ कोटी रुपये खर्च झाले असून ९१.११ कोटी रुपये खर्चाविना पडून आहेत, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, यासंदर्भात शासनाने माहिती घेवून येथील ग्रामपंचायतींना सदर निधी गावविकासासाठी खर्च करण्यासाठी मार्गदर्शन व सूचना करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. हसन मुश्रीफ (२६-०५-२०२१) : (१) होय, हे खरे आहे.

मार्च २०२० अखेर ९१.०० कोटी रुपये अखर्चित होते.

- (२) होय, हे खरे आहे,
- (३) १४ वा वित्त आयोगांतर्गत सन २०१५-१६ ते २०१८-१९ या कालावधीत ४७.८७ कोटी रुपये जत तालुक्याला व्याजासह प्राप्त झाले होते व त्यातील ३८.३३ कोटी इतका निधी आज अखेर खर्च झाला असून सध्या ९.५४ कोटी इतका निधी जत गटाकडे अखर्चित आहे.
- (४) याबाबत जिल्हास्तरावर वेळोवेळी पत्र, विस्तार अधिकारी (पंचायत) व गट विकास अधिकारी यांच्या मासिक सभेमध्ये विषय चर्चेमध्ये घेऊन निधी खर्चाबाबत योग्य ते निर्देश दिले आहेत. १४ वा वित्त आयोगाचा निधी दि.३१.१२.२०२० पर्यंत खर्च करण्याबाबत सर्व पंचायत समितींना मुख्य कार्यकारी अधिकारी यांच्या स्तरावरून कळविण्यात आले आहे. शासन स्तरावरूनही दि.१०.११.२०२० च्या परिपत्रकानुसार दि.३१.३.२०२१ पर्यंत १००% निधी खर्च करणेबाबत सूचना देण्यात आल्या आहेत.
- (५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**वाडेगाव (ता.सांगोला, जि.सोलापूर) अंतर्गत आफ्रुका व कोरडा नदी पात्रातून
ये-जा करण्यासाठी पुलाची सोय करण्याबाबत**

- (९) ४४४३ (१२-०४-२०२०). श्री.राम सातपुते (माळशिरस) : सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-
  - (१) वाडेगाव (ता.सांगोला, जि.सोलापूर) अंतर्गत चिमटा वस्ती येथील शालेय विद्यार्थी, शेतकरी, महिला व ग्रामस्थांना आफ्रुका व कोरडा नदी पात्रातून ये-जा करण्यासाठी पुलाची सोय नसल्यामुळे हवेच्या ट्यूबवर बसून दररोज जीवघेणा प्रवास करावा लागत असल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,
  - (२) असल्यास, सध्या दोन्ही नद्यांवरील दोन्ही बंधारे १०० टक्के भरल्याचे निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,
  - (३) असल्यास, आफ्रुका व कोरडा नदी पात्रातून ये-जा करण्यासाठी पुलाची सोय करण्याबाबत तसेच या कामात दिरंगाई व टाळाटाळ करणाऱ्या संबंधितांवर कारवाई करण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
  - (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. हसन मुश्रीफ (१८-०६-२०२१) : (१) अंशतः खरे आहे.

(२) हे खरे आहे.

(३) कोरडा नदी व आफ्रुका या दोन नद्यांचा संगम मौजे वाढेगाव, ता.सांगोला येथे झाला असून सद्यस्थितीत येथे पूल अस्तित्वात नाही. येथे कोल्हापूर पध्दतीचा बंधारा असून तो भरल्यानंतर व अतिवृष्टीच्या वेळी सदर नदीच्या पात्रात १० ते १२ फूट पाणी साठते व वाहतूक बंद होते. अशा वेळी नदीपात्रातून हवेच्या ट्यूबवर बसून प्रवास करावा लागतो.

चिमटा वस्ती ते वाढेगाव हा रस्ता योजनाबाहय रस्ता असल्यामुळे शासनाच्या योजनेतून काम घेता येत नाही. त्यामुळे सदर रस्ता शासनाच्या प्रचलित नियमानुसार रस्ते विकास आराखडयामध्ये समाविष्ट करण्यासाठी पुढील कार्यवाही करण्याबाबत जिल्हा परिषदेस कळविण्यात आले आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

नातेपुते (जि.सोलापूर) या गावात हायमास्क दिवे दुरुस्ती व देखभाल अभावी बंद असल्याबाबत

(१०) ४५०६ (१६-०४-२०२०). श्री.राम सातपुते (माळशिरस) : सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) नातेपुते (जि.सोलापूर) या गावात विविध योजनेतर्गत हायमास्क दिवे देण्यात आले असून यातील बरेच दिवे दुरुस्ती व देखभाल अभावी बंद पडत असल्याने शासनाचे लाखो रुपयांचे नुकसान होत असल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, दिवे बंद पडत असून नातेपुते येथील, पुणे-आळंदी पालखी महामार्गावर अश्विनी हॉस्पिटल समोर पांढरे मळ्यात असणारा दिवा सध्या देखभाल दुरुस्तीविना बंद अवस्थेत आहे, हे खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त प्रकरणी चौकशी करून दिवे दुरुस्ती करण्यासाठी शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. हसन मुश्रीफ (२२-०६-२०२१) : (१) व (२) हे खरे नाही. ग्रामपंचायत कडून दि.१५ ते २५ जानेवारी, २०२० या दरम्यान सर्व दिवे दुरुस्त केले असून तसा अहवाल जिल्हा परिषद, सोलापूर यांना प्राप्त झालेला आहे.

(३) व (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

लोहारा कुसुबा इ.जी.मा. ३१ (ता. रावेर, जि जळगाव) या मंजूर रस्त्याचे काम होणेबाबत

(११) ४६३१ (१०-०४-२०२०). श्री.शिरीष चौधरी (रावेर) : सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) लोहारा कुसुबा इ.जी.मा. ३१ (ता. रावेर, जि जळगाव) या मंजूर रस्त्याचे काम माहे मार्च २०२० अखरे पर्यंत पूर्ण करण्याचे नियोजन आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, सदरहू काम पूर्ण झाले आहे काय, तसेच काम पूर्ण करण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (३) नसल्यास, त्याची कारणे काय आहेत ?

श्री. हसन मुश्रीफ (१८-०६-२०२१) : (१) हे खरे आहे.

(२) लोहारा कुसुबा हा रस्ता इतर जिल्हा मार्ग क्र.१६ असून या रस्त्याची लांबी ५.५० कि.मी.आहे. या रस्त्यावर खालीलप्रमाणे ३ कामे सन २०१८-१९ व २०१९-२० मध्ये मंजूर आहेत

अ) लेखाशिर्ष ३०५४ टीएच ११००२ अंतर्गत सा.क्र.२/२०० ते ३/१०० मध्ये मजबुतीकरण व डांबरीकरण करणे.

ब) लेखाशिर्ष ३०५४-२४१९ रस्ते व पुल दुरुस्ती अंतर्गत सा.क्र.३/००० ते ३/५०० व ४/५०० ते ५/५०० मध्ये मजबुतीकरण व डांबरीकरण करणे.

क) लेखाशिर्ष ३०५४ टीजी ११०००१ अंतर्गत सा.क्र.१/२०० व १/५०० वर मोरी बांधकाम करणे.

सदर कामे माहे मार्च २०२० अखेर पूर्ण झालेली आहेत.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

ग्रामविकास विभागाच्या अखत्यारीतील ग्रामीण भागातील गावांतर्गत मूलभूत सुविधा पुरविण्यात येणाऱ्या निधीवरील स्थगिती उठवण्याबाबत

(१२) ४९६५ (०९-०४-२०२०). अॅड.आशिष शेलार (वांद्रे पश्चिम), अॅड.पराग अळवणी (विलेपार्ले), श्रीमती मनिषा चौधरी (दहिसर), कॅप्टन आर. सेल्वन (सायन-कोळीवाडा), श्री.प्रशांत ठाकूर (पनवेल), श्री.संजय केळकर (ठाणे) : सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) ग्रामविकास विभागाच्या अखत्यारीतील ग्रामीण भागातील गावांतर्गत मूलभूत सुविधा पुरविणे, कोकण पर्यटन विकास कार्यक्रम, यात्रा स्थळांच्या विकासासाठी विशेष कार्यक्रम, तीर्थक्षेत्राच्या विकासाकरिता अनुदान या योजनेंतर्गत सन २०१९-२० या आर्थिक वर्षासाठी शासनाने वितरीत केलेल्या निधीपैकी ज्या कामांचे कार्यारंभ आदेश अद्याप देण्यात आलेले नाहीत अशा कामांना शासनाच्या ग्रामीण विकास विभागाच्या दिनांक ४ डिसेंबर, २०१९ रोजीच्या परिपत्रकांन्वये स्थगिती देण्यात आलेली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, यातील अनेक कामे ही लोकप्रतिनिधीनीच सुचविलेली आहेत, हे ही खरे आहे काय,

- (३) असल्यास, या स्थगिती आदेशामध्ये किती व कोणत्या कामांना स्थगिती देण्यात आली आहे तसेच स्थगिती देण्याची कारणे काय आहेत,
- (४) तसेच सदर परिपत्रक मागे घेण्यासाठी व सदर कामांवरील स्थगिती उठविण्यासाठी शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत?

श्री. हसन मुश्रीफ (२२-०६-२०२१) : (१) व (२) होय, हे खरे आहे.

(३) सदर स्थगिती आदेशामध्ये मा. लोकप्रतिनिधींनी सुचविलेल्या गावातर्गत मुलभूत सुविधा योजनेतर्गत अंदाजे रु.११००.०० कोटी, कोकण पर्यटन विकास कार्यक्रम योजनेतर्गत रु. ७.५ कोटी व तीर्थक्षेत्र विकास योजनेतर्गत ज्या कामांना कार्यारंभ आदेश दिले नाही अशा कामांना शासन आदेशानुसार स्थगिती देण्यात आली आहे.

(४) मा.लोकप्रतिनिधींनी सुचविलेल्या गावातर्गत मुलभूत सुविधा योजनेतर्गत ज्या कामांना कार्यारंभ आदेश दिला नाही, अशा कामांना स्थगिती देऊन कामे रद्द करण्यात आली आहेत. तसेच, कोकण पर्यटन विकास कार्यक्रम व यात्रा स्थळांच्या विकासासाठी विशेष कार्यक्रम योजनांच्या स्थगितीच्या निर्णयाबाबत कार्यवाही सुरु आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

---

१४ व्या वित्त आयोगाच्या कामात झालेल्या गैरव्यवहाराची चौकशी करण्याबाबत

(१३) ५५८७ (१६-०४-२०२०). श्री.सुधीर मुनगंटीवार (बल्लारपूर) : सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) १४ व्या वित्त आयोगाच्या कामात झालेल्या गैरव्यवहाराची चौकशी करण्याबाबत विधानसभा सदस्य बल्लारपूर यांनी जिल्हाधिकारी, हिंगोली यांना दिनांक २६ जानेवारी, २०२० रोजी वा त्यासुमारास लेखी निवेदन सादर केले आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास,याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत?

श्री. हसन मुश्रीफ (२६-०५-२०२१) : (१) होय, हे खरे आहे.

(२) ग्रामपंचायत बळेगाव ता.वसमत येथील १४ वा वित्त आयोगाच्या कामात झालेल्या तक्रारीनुसार चौकशी करण्यात येऊन दोषीविरुद्ध विभागीय चौकशी प्रस्तावित करण्यात आली आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

पिंपरी (ता.पुरंदर,जि.पुणे) येथील ओढ्यावर साकव बांधण्याबाबत

(१४) ५५९८ (१०-०४-२०२०). श्री.संजय जगताप (पुरंदर), श्री.अमिन पटेल (मुंबादेवी) : सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) पिंपरी (ता.पुरंदर, जि.पुणे) येथील ओढ्यावर जादा पाणी वाहत असल्याने लिंबोरे वस्ती ते वाकवस्ती येथील ग्रामस्थांना ओढा ओलांडताना दोरीचा वापर करून जीव धोक्यात घालून जावे लागते, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी माहिती घेवून साकव किंवा पुलाची उभारणी करण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. हसन मुश्रीफ (२६-०५-२०२१) : (१) हे खरे नाही.

पुरंदर तालुक्यातील पिंपरी ग्रामपंचायत अंतर्गत ग्रामीण मार्ग १०३ ते लिंबोरेवस्ती ते प्रमुख जिल्हा मार्ग ५७ हा योजनाबाहय रस्ता आहे. पुरंदर तालुक्यात सप्टेंबर महिन्यात अतिवृष्टी झाली होती व त्याच वेळी सार्वजनिक बांधकाम विभागामार्फत पिंपरी येथील ओढ्यावर प्रमुख जिल्हा मार्ग ५७ या मार्गावर साकव बांधण्याचे काम चालू असल्याने ग्रामस्थांना पर्यायी मार्ग म्हणून लिंबोरे वस्ती ते वाकवस्ती या मार्गावरील ओढा ओलांडण्यासाठी दोरीचा वापर करावा लागला.

(२) सद्यस्थितीत प्रमुख जिल्हा मार्ग ५७ वर साकव पुलाचे बांधकाम सार्वजनिक बांधकाम विभागामार्फत पूर्ण झालेले आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

खैरगाव पोड (ता.राळेगाव, जि.यवतमाळ) येथील खैरगाव कोलाम पोड वस्ती पासून ते मोहदा या रस्त्याच्या दुरुस्तीकरिता निधी उपलब्ध करून देण्याबाबत

(१५) ५८७० (१०-०४-२०२०). डॉ.अशोक उईके (राळेगाव) : सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) खैरगाव पोड (ता.राळेगाव, जि.यवतमाळ) येथील खैरगाव कोलाम पोड वस्ती पासून ते मोहदा पर्यंत रस्तावर खड्डे पडल्यामुळे परिसरातील नागरीकांना प्रवास करण्यास अडचण होत असल्याचे दिनांक २३ जानेवारी, २०२० रोजी वा त्या सुमारास निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, आदिवासी परिसरातील खैरगाव कोलाम पोड ते मोहदा रस्ता दुरुस्ती करिता निधी उपलब्ध करून दुरुस्ती करण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. हसन मुश्रीफ (१८-०६-२०२१) : (१) हे खरे आहे.

(२) खैरगाव पोड ते मोहदा हा इतर जिल्हा मार्ग क्र.९३ असून या रस्त्याची लांबी १०.०० कि.मी.आहे. यापैकी ७.०० कि.मी.लांबीची सुधारणा प्रधानमंत्री ग्रामसडक योजना भाग ३ मध्ये मंजूर आहे.

उर्वरित ३.०० कि.मी.लांबीपैकी १) १.०० कि.मी.लांबी सन २०१९-२० मध्ये जिल्हा वार्षिक आदिवासी उपयोजना लेखाशिर्षांतर्गत मंजूर असून काम प्रगतीत आहे. २) २.०० कि.मी.लांबीची सुधारणा सन २०२०-२१ मध्ये जिल्हा वार्षिक आदिवासी उपयोजना लेखाशिर्षांतर्गत मंजूरीकरिता प्रस्तावित करण्यात आले आहे.

(३) प्रश्न उद्भावत नाही.

कळवण (जि.नाशिक) तालुक्यातील ग्रामीण व आदिवासी भागातून तालुक्याला जोडणाऱ्या रस्त्यांसाठी निधी उपलब्ध करणेबाबत

(१६) ५९०० (१०-०४-२०२०). **श्री.नितीन अर्जुन (ए.टी.) पवार (कळवण) :** सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) कळवण (जि.नाशिक) तालुक्यातील ग्रामीण व आदिवासी भागातून तालुक्याला जोडणारे रस्ते तसेच ग्रामीण व आदिवासी भागातील अनेक रस्त्यांची दुरवस्था झाल्याचे माहे जानेवारी, २०२० मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, कळवण तालुक्यातील रस्त्यांची अत्यंत दुरवस्था झाल्यामुळे वाहनांचे नुकसान होत आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, त्यात काय आढळून आले व तदनुसार उपरोक्त रस्त्यांना तातडीने निधी उपलब्ध करून देण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. हसन मुश्रीफ (१६-०६-२०२१) : (१) व (२) अंशतः खरे आहे.

(३) नाशिक जिल्हा परिषदे अंतर्गत ग्रामीण मार्ग व इतर जिल्हा मार्ग रस्त्यांची लांबी १४००६.८५ कि.मी.इतकी असून कळवण तालुक्यातील इतर जिल्हा मार्ग व ग्रामीण मार्ग रस्त्यांची लांबी ६७२.७५ कि.मी.इतकी आहे.

रस्ते व पूल दुरुस्ती परिरक्षण कार्यक्रमांतर्गत सन २०१७-१८ या आर्थिक वर्षासाठी नाशिक जिल्हा परिषदेला रु.२०१३.८९, सन २०१८-१९ या आर्थिक वर्षासाठी रु.१२५९.२३ लक्ष इतका निधी तसेच सन २०१९-२० या आर्थिक वर्षासाठी रु.१८६५.१६ लक्ष इतका निधी उपलब्ध करून देण्यात आला आहे.

तसेच जिल्हा नियोजन समिती लेखाशिर्ष ३०५४-०४०७ व ५०५४-०४०२ अंतर्गत तसेच आदिवासी उपयोजना ३०५४-२७२२ योजनेअंतर्गत कळवण तालुक्याला दरवर्षी साधारणपणे रु.१.५० ते २.०० कोटी इतका निधी उपलब्ध करून देण्यात येतो.

उपलब्ध निधीच्या अनुषंगाने कळवण तालुक्यातील रस्त्यांची दुरुस्ती करून रस्ते सुस्थितीत ठेवण्याचा जिल्हा परिषदेचा प्रयत्न आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**मौ.भाटुंबा (ता.केज, जि.बीड) ग्रामपंचायतीतील प्रलंबित
असलेल्या विविध कामाच्या स्थितीबाबत**

(१७) ६२०५ (१०-०४-२०२०). श्रीमती नमिता मुंदडा (केज) : सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मौ.भाटुंबा (ता.केज, जि.बीड) ग्रामपंचायतीतील प्रलंबित असलेल्या विविध कामाच्या स्थितीबाबतचे निवेदन सरपंच, मौ.भाटुंबा यांनी दिनांक ७ नोव्हेंबर, २०१९ रोजी गटविकास अधिकारी, पंचायत समिती, केज, जि.बीड यांना दिले होते परंतु आजमितीस त्यावर कोणतीच कार्यवाही करण्यात आली नसल्याची माहिती माहे जानेवारी, २०२० मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आली, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, गटविकास अधिकारी यांच्याकडून कामाची दखल घेतली जात नसल्यामुळे गावातील विविध विकास कामे रखडली आहेत, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, सदर प्रकरणाची चौकशी करण्यात आली आहे काय,

(४) असल्यास, चौकशीनुसार गावातील विकास कामांकडे दुर्लक्ष करणा-या गटविकास अधिकारी यांच्यावर शासनाने कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत?

श्री. हसन मुश्रीफ (२३-०३-२०२१) : (१) हे खरे नाही.

तथापि सरपंच, ग्रामपंचायत, भाटुंबा यांनी दि.१.१०.२०१९ रोजी गट विकास अधिकारी, पंचायत समिती, केज यांना निवेदन दिले आहे. सदर निवेदनाच्या अनुषंगाने नियुक्त करण्यात आलेल्या चौकशी समितीचा अहवाल दि.३१.८.२०२० रोजी जिल्हा परिषदेकडे सादर झाला असून त्यानुसार संबंधितांना दि.५.११.२०२० अन्वये कारणे दाखवा नोटीस जिल्हा परिषद स्तरावरून देण्यात आलेल्या आहेत. तसेच सदर अहवाल अपूर्ण असल्याने व निवेदनातील सर्व मुद्दे समाविष्ट झाले नसल्याची बाब निदर्शनास आल्यावर पुनःश्च संयुक्त पथकाव्दारे चौकशी करण्यात आली. या पथकाचा अहवाल दि.१.२.२०२१ रोजी प्राप्त झाला असून सदर अहवालाच्या अनुषंगाने तत्कालीन सरपंच व तत्कालीन ग्रामसेवक यांना दि.२.२.२०२१ अन्वये कारणे दाखवा नोटीस बजावून त्यांचा खुलासा मागविण्यात आला आहे. त्याचप्रमाणे जिल्हा परिषद स्तरावरून सरपंच ग्रामपंचायत भाटुंबा यांच्या दि.१.१०.२०१९ च्या निवेदनावर वेळीच चौकशी न केल्यामुळे गट विकास अधिकारी, पंचायत समिती, केज यांना दि.३.२.२०२१ रोजी कारणे दाखवा नोटीस देऊन खुलासा मागविण्यात आला आहे. संबंधिताचा खुलासा प्राप्त होताच आवश्यक ती पुढील कार्यवाही करण्यात येईल.

(२) हे खरे नाही.

ग्रामपंचायत स्तरावर १४ वा वित्त आयोगाचे काम व अंगणवाडी बांधकाम तसेच विविध विकास कामे केलेली आहेत व काही विकास कामे चालू आहेत.

(३) होय.

(४) प्रश्न भाग-१ ला दिलेल्या उत्तराप्रमाणे.

(५) प्रश्न उद्भाषित नाही.

दर्यापूर (जि.अमरावती) येथील साईनगर रस्त्याची दुरुस्ती करण्याबाबत

(१८) ६४५७ (१६-०४-२०२०). श्री.बळवंत वानखडे (दर्यापूर), श्री.सुरेश वरपुडकर (पाथरी), श्री.सुभाष धोटे (राजुरा), श्री.विक्रमसिंह सावंत (जत) : सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) दर्यापूर (जि.अमरावती) येथील गजबजलेला आणि प्रमुख परिसर असलेल्या साईनगर चौकापासून पुढे मुर्तिजापूर रस्त्याला जोडणारा २ कि.मी.चा डांबरीकरण रस्ता मागील १० वर्षांपासून प्रशासनाच्या दुर्लक्षामुळे नादुरुस्त आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, या रस्त्यावर ठिकठिकाणी मोठ्या प्रमाणावर खड्डे पडल्याने येथे सातत्याने अपघात होत आहेत, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, यासंदर्भात शासनाने चौकशी करून या रस्त्याची तातडीने दुरुस्ती करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. हसन मुश्रीफ (१६-०६-२०२१) : (१) अंशतः खरे आहे.

(२) अशी बाब निदर्शनास आली नाही.

(३) दर्यापूर येथील मुख्य परिसरात असलेल्या साईनगर चौकापासून पुढे मुख्य रस्त्याला जोडणा-या रस्त्याची एकूण लांबी अंदाजे १.५० कि.मी.इतकी असून रस्त्याचा पृष्ठभाग डांबरी आहे. परंतु हा रस्ता योजनाबाह्य रस्ता असल्यामुळे शासनाच्या योजनेतून काम घेता येत नाही. त्यामुळे सदर रस्ता शासनाच्या प्रचलित नियमानुसार रस्ते विकास आराखडयामध्ये समाविष्ट करण्यासाठी पुढील कार्यवाही करण्याबाबत जिल्हा परिषदेस कळविण्यात आले आहे.

(४) प्रश्न उद्भाषित नाही.

राज्यातील जिल्हा परिषदेतील लिपीकवर्गीय कर्मचाऱ्यांच्या मागण्याबाबत

(१९) ६५३९ (१६-०४-२०२०). श्री.संग्राम थोपटे (भोर), श्री.अमिन पटेल (मुंबादेवी), कुमारी प्रणिती शिंदे (सोलापूर शहर मध्य), श्री.संजय जगताप (पुरंदर), श्रीमती सुलभा खोडके

(अमरावती), श्री.बळवंत वानखडे (दर्यापूर), श्री.हिरामण खोसकर (इगतपूरी), श्री.विकास ठाकरे (नागपूर पश्चिम), श्री.सुरेश वरपुडकर (पाथरी) : सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) राज्यातील जिल्हा परिषदेतील लिपीकवर्गीय कर्मचाऱ्यांच्या ग्रेड पे मध्ये सुधारणा करणे, डीसीपीएस/एनपीएस योजना रद्द करून जुनी पेन्शन योजना सुरु करणे इत्यादी मागण्या सोडविण्यासाठी मागील ३ वर्षांत शासनासोबत वारंवार बैठका होऊनही त्यांच्या मागण्या अद्याप प्रलंबित आहेत, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, शासनाने या कर्मचाऱ्यांच्या प्रलंबित मागण्यावर निर्णय घेऊन त्या मान्य करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. हसन मुश्रीफ (१९-०५-२०२१) : (१) होय.

- (२) लिपिक वर्गीय कर्मचा-यामध्ये वरिष्ठ सहाय्यक आणि लेखा संवर्गातील वरिष्ठ सहाय्यक लेखा व लेखाधिकारी या तीन संवर्गांचा प्रस्ताव ऑनलाईन पध्दतीने बक्षी समिती समोर सादर करण्यात आलेला असून बक्षी समितीचा वेतननिश्चितीच्या अनुषंगाने भाग-२ प्रसिध्द झालेला नाही. तसेच सातव्या वेतन आयोगात ग्रेड पे अनुज्ञेय नाही.

डीसीपीएस/एनपीएस योजना रद्द करून जुनी पेन्शन योजना सुरु करणे ही बाब धोरणात्मक आहे.

- (३) प्रश्न उद्भवत नाही.

**मौजा मांडला (ता. आर्वी, जि.वर्धा) येथील अप्पर वर्धा प्रकल्पातील डावा
मुख्य कालव्याची लांबी वाढवणेबाबत**

(२०) ६५७५ (१९-०४-२०२०). श्री.दादाराव केचे (आर्वी) : सन्माननीय जलसंपदा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) मौजा मांडला (ता. आर्वी, जि.वर्धा) येथील अप्पर वर्धा मुख्य डाव्या कालव्याची लांबी वाढवून वाढोणा सर्कल मधील असलेल्या कोरडवाहु शेतकऱ्यांच्या शेतीला सिंचनाची सोय होण्याकरिता मागणी होत आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, मौजा वाढोणा सर्कल मधील मौजा चिंचोली, बेढोणा, हिवरा, पिंपळखुटा, गुमगांव, तरोडा, किन्हाळा, बोथली, तळेगांव रघुजी, दाणापुर, सुकळी, उमरी अशी अनेक गावातील शेतकऱ्यांना सिंचनाची सोय नाही, हे खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, शेतकऱ्यांना सिंचनाची सोय होण्याच्या दृष्टीने शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. जयंत पाटील (१८-०६-२०२१) : (१) होय, हे खरे आहे.

उर्ध्व वर्धा प्रकल्पातील मौजा मांडला (ता.आर्वी, जि.वर्धा) येथील डाव्या मुख्य कालव्याची लांबी वाढवून मौजा वाढोणा सर्कल मधील कायम स्वरूपी कोरडवाहू शेतकऱ्यांच्या शेतीला सिंचनाची सोय उपलब्ध करून देण्याबाबतचा प्रस्ताव केंद्र शासनास पाठविण्याबाबतचे निवेदन प्राप्त झाले होते.

(२) सदर भाग प्रकल्पाच्या लाभक्षेत्राबाहेर असल्यामुळे या कार्यालयाकडे अधिकृत माहिती उपलब्ध नाही.

(३) उर्ध्व वर्धा प्रकल्पाच्या डाव्या कालव्याची लांबी वाढविणे तांत्रिक दृष्ट्या शक्य नसून सद्यःस्थितीत प्रकल्पाचा पाणी वापर १००% असल्यामुळे नविन क्षेत्र अंतर्भूत करणे अशक्य आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

चंद्रपूर जिल्हा परिषद अंतर्गत येणाऱ्या जिल्हा परिषदेच्या प्राथमिक शाळेतील वीज बिल त्या-त्या ग्रामपंचायतीच्या स्वनिधीतून किंवा १४ व्या वित्त आयोगांतर्गत प्राप्त होणा-या अनुदानातून भरण्याबाबत

(२१) ६७५७ (१६-०४-२०२०). श्री.किशोर जोरगेवार (चंद्रपूर) : सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) चंद्रपूर जिल्ह्यात अनेक कमी पटसंख्या असलेल्या शाळा असून सदर शाळांना वार्षिक अनुदान रु.५००० पर्यंत मिळत असल्याने या अनुदानातून शाळेचे वीज बिल भरणे शक्य होत नसल्याने चंद्रपूर जिल्हा परिषद अंतर्गत येणाऱ्या जिल्हा परिषदेच्या प्राथमिक शाळेतील वीज बिल त्या-त्या ग्रामपंचायतीने ग्रामपंचायतीच्या स्वनिधीतून किंवा १४ व्या वित्त आयोगांतर्गत प्राप्त होणाऱ्या अनुदानातून भरण्याबाबतची मागणी मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद, चंद्रपूर यांनी प्रधान सचिव, ग्रामविकास विभाग यांच्याकडे दिनांक २५ नोव्हेंबर, २०१९ रोजी वा त्यासुमारास केली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, मागणीच्या अनुषंगाने कोणती निर्णयात्मक कार्यवाही करण्यात आली आहे वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत?

श्री. हसन मुश्रीफ (२६-०५-२०२१) : (१) होय, हे खरे आहे.

(२) जिल्हा परिषद प्राथमिक शाळेचे वीज बिल समय शिक्षा अभियान शाळा अनुदानातून आणि ४% सादील अनुदानातून भरले जातात. जिल्हापरिषदेच्या प्राथमिक शाळेतील वीज बिल त्यात्या ग्रामपंचायतीने ग्रामपंचायतीच्या स्वनिधीतून किंवा १४ व्या वित्त आयोगांतर्गत प्राप्त होणा-या अनुदानातून भरण्याबाबतची स्पष्ट तरतूद ग्रामविकास विभागाव्दारे करण्यात आलेली नाही. उद्योग, उर्जा व कामगार विभाग, मंत्रालय यांच्या दि.१६ मे, २०१८ रोजीच्या शासन

निर्णयानुसार जिल्हा परिषद / महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरण / ग्रामपंचायतीकडील पाणी पुरवठा वीज थकबाकीच्या दि.३१ मार्च, २०१८ पर्यंतच्या थकीत बिलांच्या रकमेपैकी (दंड व व्याज कमी करून) ५०% रक्कम वित्त आयोगाच्या निधीमधून ग्रामविकास विभागाने महावितरण कंपनीस थेट अदा करावयाचे होते. यासंदर्भात ग्रामविकास विभागाने १४ व्या वित्त आयोगांतर्गत प्राप्त रकमेच्या २५% रक्कम महावितरण कंपनीस देण्याबाबत व ७५% अनुदान राज्यातील ग्रामीण स्थानिक स्वराज्य संस्थाना वितरित करणेबाबत निर्णय घेतला. त्याअंतर्गत महावितरण कंपनीस ग्रामविकास विभागाव्दारे मूळ थकबाकीच्या ५०% मंजूर रक्कम म्हणजेच १३७०.२५ कोटी रुपये अदा करण्यात आली आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

**अहमदनगर जिल्हा परिषदेच्या ३७०० कर्मचाऱ्यांच्या अंशदायी
निवृत्ती योजनेसाठी कपात झालेल्या रक्कमांबाबत**

(२२) ७६२६ (१६-०४-२०२०). श्री.लहू कानडे (श्रीरामपूर) : सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) अहमदनगर जिल्हा परिषदेच्या ३७०० कर्मचाऱ्यांच्या अंशदायी निवृत्ती योजनेसाठी कपात झालेल्या रक्कमांचा हिशोब गेल्या दहा वर्षांत लागलेला नसल्याची धक्कादायक बाब माहे फेब्रुवारी, २०२० मध्ये उघडकीस आली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, अहमदनगर जिल्हा परिषदेच्या कर्मचाऱ्यांच्या वेतनातून कपात झालेल्या व राज्य सरकारकडून प्राप्त झालेल्या कोट्यवधी रुपयांचे धनादेशांचे गट्टे पंचायत समितीमध्ये पडून असल्याचेही उघडकीस आले आहे, हे खरे आहे काय,

(३) असल्यास, संबंधित कर्मचारी यांनी मुख्य कार्यकारी अधिकारी जिल्हा परिषद अहमदनगर यांना याबाबत निवेदन दिले आहे, हे खरे आहे काय,

(४) असल्यास, शासनाने या प्रकरणाची चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले तदनुषंगाने संबंधित दोषींवर कारवाई करण्याबाबत काय कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत?

श्री. हसन मुश्रीफ (२७-०५-२०२१) : (१) होय, हे अंशतः खरे आहे.

(२) होय, हे अंशतः खरे आहे.

पंचायत समिती अकोले येथील एका कर्मचाऱ्याने रु.५,५०,५७३/- या रकमेचे १३ धनादेश प्रलंबित ठेवलेले आढळून आले आहे.

(३) होय, हे खरे आहे.

(४) होय, गटविकास अधिकारी, पंचायत समिती, अकोले यांचकडून या प्रकरणाची चौकशी करण्यात आली आहे.

पंचायत समिती अकोले येथील एका कर्मचाऱ्याने रु.५,५०,५७३/- या रकमेचे १३ धनादेश प्रलंबित ठेवलेले आढळून आले आहे.

सदर धनादेशांचा कोषागारात भरणा करण्यांत आला असून या अनियमिततेस जबाबदार कर्मचाऱ्याविरुद्ध शिस्तभंगाची कारवाई करण्यांत आली आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**कोल्हार (ता.कर्जत, जि.रायगड) ग्रामपंचायत हद्दीतील नेरळ-कळब राज्यमार्ग
रस्त्या दरवर्षी पाण्याखाली जात असल्याबाबत**

(२३) ११५४८ (१६-०७-२०२०). श्री.महेंद्र थोरवे (कर्जत) : सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) कोल्हार (ता.कर्जत, जि.रायगड) येथील नेरळ-कळब राज्यमार्ग रस्त्यावर ग्रामपंचायत हद्दीत मोठ्या प्रमाणात गृहप्रकल्प सुरु असून त्यासाठी नैसर्गिक नाले बंद करण्यात येत असल्यामुळे नेरळ-कळब राज्यमार्ग रस्त्या दरवर्षी पाण्याखाली जात आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, नेरळ विकास प्राधिकरणाकडून अर्धवट नियोजन करण्यात येत असून या सर्व प्रकाराकडे दुर्लक्ष होत असल्यामुळे स्थानिक नागरिक व प्रवाशी यांना नाहक त्रास सहन करावा लागत आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, या प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय,
- (४) असल्यास, त्यानुसार याबाबत दोषी असलेल्या विकासकांवर व त्यांना सहकार्य करणाऱ्या संबंधित अधिका-यांवर शासनाने कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. हसन मुश्रीफ (२२-०६-२०२१) : (१) अंशतः खरे आहे. नैसर्गिक नाले बंद केले नसून, मोकळ्या भूखंडावर गृह प्रकल्प होत असल्याने पाण्याचा निचरा होण्याचे प्रमाण कमी झाले आहे.

- (२) अंशतः खरे आहे.
- (३) सदरचा रस्ता सार्वजनिक बांधकाम विभागाच्या अखत्यारित आहे. यास्तव, जिल्हा परिषदेकडून उप अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम विभाग, कर्जत यांना कळविण्यात आले आहे.
- (४) नेरळ संकूल विकास प्राधिकरणाकडून गृहप्रकल्प विकासकास सक्त सुचना देण्याबाबत तांत्रिक अधिकारी यांना जिल्हा परिषद रायगड यांच्याकडून कळविण्यात आले आहे.
- (५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**राज्यातील विविध ग्रामपंचायतींना २५१५ योजनेतर्गत मिळालेला निधी जमीन नियमन
योजनाअभावी परत गेल्याबाबत**

(२४) ११९५४ (०९-०९-२०२०). श्री.जयकुमार रावल (शिंदखेडा) : सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) सन २०१९-२० या आर्थिक वर्षात ग्रामविकास विभागाच्या माध्यमातून राज्यातील विविध ग्रामपंचायतींना २५१५ योजनेतर्गत कॅम्ब्रिज रस्त्यांसह अन्य कामांसाठी निधी मंजूर करून तो जिल्हा परिषदांकडे वितरीत करण्यात आला होता परंतु सदरील निधी परत पाठविण्याचे आदेश जिल्हा परिषदेला दिल्यामुळे तसेच अनेक ग्रामपंचायतीचे जमीन नियमन योजनाची (Land Regularisation Scheme) नोंद राहिल्यामुळे सदरील निधी देखील परत मागविल्याने हजारो ग्रामपंचायतींनी काम करून देखील निधी मिळाला नसल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, राज्यातील किती ग्रामपंचायतीचे कामे पूर्ण झाली आहेत तसेच केवळ जमीन नियमन योजने अभावी किती ग्रामपंचायतीला आर्थिक नुकसान झाले आहे याची आकडेवारी शासनास प्राप्त झाली आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त ग्रामपंचायतींना निधी देण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. हसन मुश्रीफ (२२-०६-२०२१) : (१) हे खरे नाही.

विभागाच्या दि.३१/३/२०१८ रोजीच्या शासन निर्णयान्वये एल.आर.एस. (Liability Register System) प्रणालीद्वारे मा. लोकप्रतिनिधींनी सुचविलेल्या गावातर्गत मुलभूत सुविधा योजना (२५१५ १२३८) या योजनेतर्गत पूर्ण झालेल्या कामांचा देयकांचा निधी वितरीत करण्यात येत होता. सदर प्रणालीमध्ये जिल्हा परिषद यंत्रणेस मंजूर कामांची नोंद होत होती. कामाची नोंद झाल्यानंतर जिल्हा परिषद स्तरावर तांत्रिक मंजूरी, निविदा व कार्यारंभ आदेश देऊन काम पूर्ण झाल्यानंतर कामाच्या देयकाची मागणी विभागाकडे होते. शासनाच्या मान्यतेने सदर देयकाची रक्कम संबधितास अदा होते. सबब, सदर प्रणालीतर्गत काम पूर्ण झाल्यानंतर निधी अदा केला जातो. त्यामुळे निधी परत पाठविण्याचे आदेश जिल्हा परिषदेला देण्याचा प्रश्न उद्भवत नाही.

सन २०१९-२० मधील २५१५ १२३८ योजनेतर्गत मंजूर कामांपैकी ज्या कामांना कार्यारंभ आदेश दिला नाही, अशी कामे दि.४/१२/२०१९ रोजीच्या पत्रान्वये स्थगित करण्यात आली आहेत. तसेच सदर स्थगित कामे दि.२/३/२०२० रोजीच्या आदेशान्वये रद्द करण्यात आली आहेत. उर्वरित ज्या कामांना कार्यारंभ आदेश दिला गेला आहे, अशा पूर्ण झालेल्या कामांना प्राप्त प्रस्तावानुसार शासन मान्यतेने निधी वितरीत करण्याची कार्यवाही सुरु आहे.

(२) (३) व (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

नसीं नामदेव (जि.हिंगोली) येथे असलेल्या राष्ट्रसंत नामदेव महाराज संस्थानच्या १०९ एकर जमिनी वाटून दिल्यामुळे आज विकास कामांसाठी जमीनच उपलब्ध नसल्याबाबत (२५) ११९७३ (११-०९-२०२०) . श्री.तान्हाजी मुटकुळे (हिंगोली) : सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) नर्सी नामदेव (जि.हिंगोली) येथे राष्ट्रसंत नामदेव महाराज संस्थानच्या नावे असलेल्या १०९ एकर जमिनी वाटून दिल्यामुळे आज विकास कामांसाठी जमीनच उपलब्ध नसल्याचे मंदिर जीर्णोद्धार समितीने विभागीय आयुक्त यांच्याकडे तक्रार केली असल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, संस्थानच्या विविध विकास कामांसाठी निधी उपलब्ध करून देण्याबरोबरच कामाला गती देण्याची मागणी नागरिकांकडून करण्यात येत आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, याबाबत शासनाने चौकशी केली आहे काय व त्यानुषंगाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

- श्री. हसन मुश्रीफ (२२-०६-२०२१) :** (१) हे खरे नाही. श्री.संत नर्सी नामदेव संस्थान ता.जि.हिंगोली यांच्या मालकीची १०९ एकर जमीन नसून सदर संस्थानच्या नावे गट क्र. १३२ मध्ये २ हे. ७८ आर व गट क्र. १३३ मध्ये ५१ आर जमीन आहे.
- (२) सदर तीर्थक्षेत्रास दि.२७.०२.२०१९ रोजीच्या शासन निर्णयान्वये रु.१५.०० कोटी इतक्या रक्कमेच्या विकास आराखड्यास मंजूरी दिली आहे. मंजूर रक्कमेपैकी रु. ३.०० कोटी इतका निधी वितरीत केला आहे.
- (३) व (४) प्रश्न उद्भवत नाही

खेड (जि.रत्नागिरी) येथील जगबुडी नदीमध्ये बोटींग व पर्यटन सुविधा उपलब्ध करणेबाबत

- (२६) १२१४६ (१६-०९-२०२०) :** श्री.योगेशदादा कदम (दापोली) : सन्माननीय जलसंपदा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-
- (१) मुंबई-गोवा महामार्गावरील व सहयाद्रीच्या सौंदर्याने नटलेल्या खेड (जि.रत्नागिरी) या शहरालगत जगबुडी नदी असून येथे पर्यटक व स्थानिकांसाठी बोटींग अथवा पर्यटनाची कोणतीही सुविधा उपलब्ध नाही, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, जगबुडी नदीमध्ये बोटींग व पर्यटन सुविधा उपलब्ध करणेबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

- श्री. जयंत पाटील (१४-०६-२०२१) :** (१) होय,
- (२) खेड (जि.रत्नागिरी) येथे जगबुडी नदीमध्ये नौकानयन वा पर्यटनाची सुविधा उपलब्ध करून देण्याबाबत जलसंपदा विभागाकडे अद्याप प्रस्ताव प्राप्त झालेला नाही.
- (३) प्रश्न उद्भवत नाही.

नांदेड जिल्हा परिषदमधील अधिकारी व कर्मचारी यांच्या नियमबाह्य प्रतिनियुक्तीबाबत

(२७) १२६२३ (११-०९-२०२०). डॉ.तुषार राठोड (मुखेड) : सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) नांदेड जिल्हा परिषदेचे मुख्यकार्यकारी अधिकारी यांनी प्रतिनियुक्तीवर असणाऱ्या कर्मचाऱ्यांना तात्काळ कार्यमुक्त करून त्यांना त्याच्या मुळपदावर पाठवा असे आदेश दिले असतांना मात्र कांही कर्मचाऱ्यांना कार्यमुक्त करून इतर कर्मचारी नियमबाह्य पध्दतीने प्रतिनियुक्तीने जि. प. नांदेड मध्ये कार्यरत असल्याचे माहे, डिसेंबर, २०१९ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, पेसा कायद्यातर्गत किनवट/माहूर येथे बदली झाल्यानंतर काही अधिकारी/कर्मचारी जिल्हा परिषद मुख्यालयात नियमबाह्य पध्दतीने प्रतिनियुक्तीने कार्यरत आहेत, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, विभागीय आयुक्ताच्या परवानगीशिवाय प्रतिनियुक्तीने कार्यरत असणाऱ्या कर्मचाऱ्यांची शासनाने चौकशी केली आहे काय व त्यानुसार नियमबाह्य पध्दतीने प्रतिनियुक्ती करणा-या अधिकाऱ्यांवर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे.

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. हसन मुश्रीफ (१८-०३-२०२१) : (१) होय.

(२) नाही.

(३) विभागीय आयुक्त औरंगाबाद यांच्या परवानगीशिवाय झालेल्या प्रतिनियुक्त्या रद्द करण्याबाबत सर्व खाते प्रमुख/गट विकास अधिकारी यांना कळविण्यात आलेले आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

सोलापूर व उस्मानाबाद जिल्ह्यातील नादुरुस्त तलावांसाठी निधी उपलब्ध करणेबाबत

(२८) १२८३६ (०९-०९-२०२०). श्री.सुभाष देशमुख (सोलापूर दक्षिण) : सन्माननीय मृद व जलसंधारण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) सोलापूर व उस्मानाबाद जिल्ह्यातील नादुरुस्त तलावांमुळे पाण्याची साठवण क्षमता कमी झाली असून दुष्काळग्रस्त भागांना पाण्याचा पुरवठा होत नसल्याचे माहे एप्रिल, २०२० मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, नादुरुस्त तलावांची शासनाने पाहणी केली आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त तलावांच्या दुरुस्तीसाठी निधी उपलब्ध करून देण्यासह तलावांची दुरुस्ती तात्काळ करणेबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. शंकरराव गडाख (१८-०३-२०२१) : (१) अंशतः खरे आहे.

(२) होय, सोलापूर व उस्मानाबाद जिल्ह्यातील दुरुस्तीची आवश्यकता असलेल्या तलावांची पाहणी करण्यात आलेली आहे.

(३) जुन्या जलस्रोतांची दुरुस्ती करून सिंचन क्षमता पुनर्स्थापित करण्याच्या अनुषंगाने प्रस्तावित मा. मुख्यमंत्री जलसंवर्धन कार्यक्रमांतर्गत सोलापूर जिल्ह्यातील नादुरुस्त असलेले ३६६ तलाव व उस्मानाबाद जिल्ह्यातील नादुरुस्त असलेले ३६१ तलावांचा दुरुस्ती आराखड्यामध्ये समावेश करण्यात आला असून सदर कामांची सविस्तर अंदाजपत्रके तयार करण्याची कार्यवाही क्षेत्रीय स्तरावर प्रगतीत आहे. सदर कामांना प्रशासकीय मान्यता प्राप्त होताच निधीच्या उपलब्धतेनुसार कामे पूर्ण करण्याचे विभागाचे नियोजन आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**श्रीगोंदा (जि.अहमदनगर) तालुक्यातील बहुसंख्य गावांतील ग्रामसेवकांची
रिक्त पदे भरण्याबाबत**

(२९) १३३३१ (०८-०९-२०२०). **श्री.बबनराव पाचपुते (श्रीगोंदा) :** सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) श्रीगोंदा (जि.अहमदनगर) तालुक्यातील अनेक गावांमध्ये ग्रामसेवकांची पदे रिक्त असल्यामुळे स्थानिक पातळीवरील प्रशासकीय कामकाज व विविध कर वसूली करण्यास अडचणी येत असल्याचे माहे एप्रिल, २०२० मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त ग्रामसेवकांची रिक्त पदे भरण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. हसन मुश्रीफ (१८-०३-२०२१) : (१) नाही.

(२) सर्व जिल्हा परिषदांमधील ग्रामसेवक व इतर संवर्गातील रिक्त पदे भरण्याची जाहिरात माहे मार्च, २०१९ मध्ये प्रसिध्द करण्यात आली आहे. तथापि, सद्यःस्थितीत कोविड-१९ च्या पार्श्वभूमीवर वित्त विभागाने दिनांक ०४ मे, २०२० च्या शासन निर्णयान्वये पदभरतीवर निर्बंध घातले आहेत.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

**सामान्य प्रशासन विभागाच्या ४०:५०:१० या सुधारित गुणोत्तरानुसार राज्यातील सर्व
ग्रामपंचायती व जिल्हा परिषदांमधील पदभरती व पदोन्नती प्रक्रिया राबविण्याबाबत**

(३०) १३४४६ (११-०९-२०२०). **श्रीमती सुलभा खोडके (अमरावती) :** सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील सर्व जिल्हा परिषदांमधील कनिष्ठ लिपिक या पदाचे सेवा प्रवेश नियम सन २०१७ पासून प्रलंबित आहेत, हे खरे आहे काय,

- (२) असल्यास, ग्रामविकास विभागाने सेवा प्रवेश नियम अद्याप निर्गमित न केल्याने राज्यातील सर्व जिल्हा परिषदांमधील परीचर व वाहन चालक यांच्या पदोन्नत्या प्रलंबित राहिल्या आहेत, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, सामान्य प्रशासन विभागाच्या सेवा प्रवेश नियमानुसार जे ४०:५०:१० या गुणोत्तरानुसार पदभरती व पदोन्नती प्रक्रिया राबविण्यात येते, तथापि ग्रामविकास विभागामार्फत राज्यातील ग्रामपंचायत व जिल्हा परिषदांमध्ये अद्याप २५:७५ या जुन्याच गुणोत्तरानुसार पदभरती व पदोन्नती प्रक्रिया राबविण्यात येते, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, सामान्य प्रशासन विभागाच्या ४०:५०:१० या सुधारित गुणोत्तरानुसार राज्यातील सर्व ग्रामपंचायती व जिल्हा परिषदांमधील पदभरती तसेच पदोन्नती प्रक्रिया राबविण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. हसन मुश्रीफ (१९-०५-२०२१) : (१) होय.

(२) होय.

(३) व (४) जिल्हा परिषदेतील क व ड संवर्गाचे सेवा प्रवेश नियमात सुधारणा करण्याची प्रक्रिया शासन स्तरावर सुरु आहे.

(५) प्रश्न उद्भावात नाही.

सांगली जिल्ह्यातील राजेवाडी (म्हसवड) तलावातील गाळ काढण्याबाबत

(३१) १३६२० (१०-०९-२०२०). श्री.अनिल बाबर (खानापूर) : सन्माननीय जलसंपदा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) सांगली जिल्ह्यातील राजेवाडी (म्हसवड) तलावामध्ये मोठ्या प्रमाणात गाळ साचल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त तलावात गाळ साचल्यामुळे पाणीसाठा होत नसल्याचे यापूर्वीच मा.मुख्यमंत्री व जलसंधारण मंत्री यांच्या स्थानिक लोकप्रतिनिधींनी निवेदनाद्वारे निदर्शनास आणून गाळ काढण्याची मागणी केली होती, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, याबाबत शासनाने चौकशी केली आहे काय व त्यात काय आढळून आले,

(४) असल्यास, त्यानुसार राजेवाडी तलावामधील गाळ तात्काळ काढण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. जयंत पाटील (२४-०६-२०२१) : (१) होय.

(२) अंशतः खरे आहे.

(राजेवाडी) ता.माण जि.सातारा येथील तलावातील गाळ सर्व्हेक्षण मेरी नाशिक यांचे

कार्यालयामार्फत सन २०१५-१६ मध्ये करण्यात आले असता, म्हसवड मध्यम प्रकल्पाची उपयुक्त पाणी साठवण क्षमता ४६.२१ दलघमी वरून ४०.८२ दलघमी इतकी झाली असल्याचे व यावरून म्हसवड (राजेवाडी) तलावातील गाळामुळे तलावाच्या उपयुक्त पाणी साठवण क्षमतेत ५.३९ दलघमी इतकी घट झाली असल्याचे निदर्शनास येत आहे.

म्हसवड (राजेवाडी) ता.माण जि.सातारा येथील तलावातील गाळ काढणेबाबतची मागणी मा.आ.अनिल बाबर, विधानसभा सदस्य,विटा ता.खानापूर जि.सांगली यांनी दिनांक १०/७/२०१७ रोजी मा.मुख्यमंत्री महोदयांकडे केली आहे.

जलसंपदा विभाग शासन निर्णय क्र. मेरीना-२०१८/ (१३७/२०१८) /लाक्षेवि (आस्था), दिनांक ०३/०८/२०१८ अनुसार राज्यातील पाच पाटबंधारे प्रकल्पामध्ये गाळ मिश्रीत रेती व रेती निष्कासनाची कार्यवाही प्रायोगिक तत्वावर करण्यात येणार आहे. त्यातील अनुभवाचा विचार करून राज्यातील उर्वरित प्रकल्पाबाबत गाळ मिश्रीत वाळू/रेतीच्या निष्कासनाबाबतचे धोरण शासन निश्चित करेल.

(३) याबाबत चौकशी करण्याचा प्रश्न उद्भवत नाही.

(४) अंशतः खरे आहे.

(राजेवाडी) ता.माण जि.सातारा येथील तलावातील गाळ सर्व्हेक्षण मेरी नाशिक यांचे कार्यालयामार्फत सन २०१५-१६ मध्ये करण्यात आले असता, म्हसवड मध्यम प्रकल्पाची उपयुक्त पाणी साठवण क्षमता ४६.२१ दलघमी वरून ४०.८२ दलघमी इतकी झाली असल्याचे व यावरून म्हसवड (राजेवाडी) तलावातील गाळामुळे तलावाच्या उपयुक्त पाणी साठवण क्षमतेत ५.३९ दलघमी इतकी घट झाली असल्याचे निदर्शनास येत आहे.

म्हसवड (राजेवाडी) ता.माण जि.सातारा येथील तलावातील गाळ काढणेबाबतची मागणी मा.आ.अनिल बाबर,विधानसभा सदस्य, विटा ता.खानापूर जि.सांगली यांनी दिनांक १०/७/२०१७ रोजी मा.मुख्यमंत्री महोदयांकडे केली आहे.

जलसंपदा विभाग शासन निर्णय क्र. मेरीना-२०१८/(१३७/२०१८) /लाक्षेवि (आस्था), दिनांक ०३/०८/२०१८ अनुसार राज्यातील पाच पाटबंधारे प्रकल्पामध्ये गाळ मिश्रीत रेती व रेती निष्कासनाची कार्यवाही प्रायोगिक तत्वावर करण्यात येणार आहे. त्यातील अनुभवाचा विचार करून राज्यातील उर्वरित प्रकल्पाबाबत गाळ मिश्रीत वाळू/रेतीच्या निष्कासनाबाबतचे धोरण शासन निश्चित करेल.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

उर्जांनगर (जि. चंद्रपूर) येथील सलुन व्यावसायिकाने केलेली आत्महत्या

(३२) १३८४८ (२०-०९-२०२०). श्री.सुधीर मुनगंटीवार (बल्लारपूर) : सन्माननीय कामगार मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) कोरोना विषाणूच्या प्रादुर्भावाच्या पार्श्वभूमीवर सुरु असलेल्या लॉकडाऊन दरम्यान हेअर कटींग सलून व्यवसाय बंद आहे. त्यामुळे या व्यवसायावर अवलंबून असलेला नाभीक समाज बांधव आर्थिक अडचणीत सापडलेला आहे. आर्थिक विवचनेला कंटाळून चंद्रपूर जिल्हयातील

समतानगर (ऊर्जांनगर) येथील २७ वर्षीय स्वप्नील चंद्रभान चौधरी या तरूण सलून व्यावसायीकाने दिनांक १५ जून २०२० रोजी आत्महत्या केल्याची घटना घडली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) उर्जांनगर (जि. चंद्रपूर) येथील स्वप्नील चंद्रभान चौधरी या सलून व्यावसायीकाच्या कुटूंबियांना १० लाख रुपयांचे अर्थसहाय्य तातडीने प्रदान करण्याबाबत लोकप्रतिनिधी बल्लारपूर यांनी जिल्हाधिकारी, चंद्रपूर यांना दिनांक १६ जून २०२० रोजी वा त्या सुमारास लेखी निवेदन सादर केले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली आहे वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. हसन मुश्रीफ (२१-०६-२०२१) : (१) होय, हे खरे आहे.

(२) होय, हे खरे आहे.

(३) लॉकडाऊनच्या काळात राज्याच्या उत्पन्नात घट झाली. त्यामुळे खर्चाचे प्राधान्यक्रम विचारात घेऊन, त्यानुसार निधी उपलब्ध झाल्यास, त्याबाबतचा धोरणात्मक निर्णय घेणे शक्य होईल.

(४) प्रश्न उद्भाषित नाही.

**गोंदिया व भंडारा जिल्ह्यातील प्रकल्प संचालक व अतिरिक्त मुख्य कार्यकारी
अधिकारी पदे रिक्त असल्याबाबत**

(३३) १४३१९ (१०-०९-२०२०). श्री.विजय रहांगडाले (तिरोडा), श्री.विनोद अग्रवाल (गोंदिया) : सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) गोंदिया व भंडारा जिल्ह्यातील जिल्हा परिषदेत प्रकल्प संचालक हे पद मागील २ वर्षांपासून तसेच अतिरिक्त मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद, गोंदिया हे पद मागील ४ महीन्यांपासून रिक्त आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, याबाबत शासनाने चौकशी केली आहे काय व त्यानुसार सदर पदे भरण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत?

श्री. हसन मुश्रीफ (१५-०३-२०२१) : (१) होय, खरे आहे.

(२) व (३) महाराष्ट्र विकास सेवा, गट-अ संवर्गातील अतिरिक्त मुख्य कार्यकारी अधिकारी/ प्रकल्प संचालक संवर्गामध्ये एकूण २८ पदे रिक्त असून सदर पदे पदोन्नतीने भरण्यात येतात. पदोन्नतीने पदे भरण्याबाबतची कार्यवाही सुरू आहे.

आष्टी तालुक्यातील सर्व केटी वेअरला गेट बसविण्याबाबत

(३४) १४३३३ (०८-०९-२०२०). श्री.बाळासाहेब आजबे (आष्टी) : सन्माननीय मृद व जलसंधारण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) आष्टी तालुक्यातील चिखली -१, धामणगांव- २, जळगाव-३, पारगांव, जोगेश्वरी, नांदा, लोणी, कानडी, वाकी ह्या सर्व केटी वेअर चे बांधकाम हे सन २०१४ पूर्वी झालेले असून सदर केटी वेअरला नवीन गेट बसविण्याबाबत पूर्वी निविदा प्रक्रिया झाली होती परंतु निधी अभावी काम केले नाही, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, चिखली -१, धामणगांव- २, जळगाव-३, पारगांव, जोगेश्वरी, नांदा, लोणी, कानडी, वाकी या केटी वेअर चे गेट वेळेत न बसविल्याने पावसाळ्यात पाण्याची साठवणूक होण्यास अडचणी निर्माण होत आहेत, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, चिखली -१, धामणगांव- २, जळगाव-३, पारगांव, जोगेश्वरी, नांदा, लोणी, कानडी, वाकी ह्या केटी वेअरला नवीन गेट बसविण्यासह खडकत-१, खडकत-२, सांगवी-संगमेश्वर, सांगवी-नागापूर, टाकळसिंग, पिंपरी- घुमरी, हिंणणी, धीरडी, कडा, पिंपळसूटी येथील केटी वेअरच्या बांधकामासाठी निधि उपलब्ध करून देण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत?

श्री. शंकरराव गडाख (०८-०४-२०२१) : (१) व (२) हे अंशतः खरे आहे.

आष्टी तालुक्यातील धामणगाव को.प. बं. क्र. २ वगळता इतर सर्व केटीवेअरचे बांधकाम हे सन २०१४ पूर्वी झालेले आहे. धामणगाव को. प. बं. क्र. २ चे काम प्रगतीपथावर आहे.

अतिवृष्टीच्या काळात क्षती पोहचलेल्या लोणी, कानडी व वाकी या तीन को.प. बंधा-याच्या दुरुस्ती कामांची निविदा कार्यवाही पूर्ण झाली असून त्यापैकी वाकी को.प. बंधारा दुरुस्ती काम पूर्ण झाले आहे. लोणी व कानडी को.प. बंधारा दुरुस्तीची कामे पावसाळ्यानंतर हाती घेण्यात येणार आहेत. उर्वरित चिखली-१, जळगाव-३, पारगांव, जोगेश्वरी या को.प. बंधा-याच्या दुरुस्तीची अंदाजपत्रके तयार करण्यात आली असून निधीच्या उपलब्धतेनुसार काम हाती घेण्याचे नियोजन आहे.

वरील दुरुस्तीची कामे पूर्ण झाल्यावर को.प. बंधा-यांमध्ये पूर्ण क्षमतेने पाणीसाठा करणे शक्य होईल.

(३) लोणी, कानडी व वाकी या तीन को.प. बंधा-याच्या दुरुस्ती कामांची निविदा कार्यवाही पूर्ण झाली असून त्यापैकी वाकी को.प. बंधारा दुरुस्ती काम पूर्ण झाले आहे. चिखली-१, जळगाव-३, पारगांव, जोगेश्वरी या को.प. बंधा-याच्या दुरुस्तीची कामे निधीच्या उपलब्धतेनुसार हाती घेण्यात येणार आहेत. तसेच नांदा को.प. बंधा-याचे गेट सुस्थित आहे.

खडकत-१, खडकत-२, सांगवी-संगमेश्वर, सांगवी-नागापूर, टाकळसिंग, पिंपरी-घुमरी, हिंणणी, धीरडी, कडा, पिंपळसूटी या को.प. बंधारेची कामे पूर्ण असून बांधकामासाठी निधीची आवश्यकता नाही. दरवर्षी टप्प्या टप्प्याने दरवाजे टाकून सदर को.प. बंधा-यात पाणी अडविण्याची प्रक्रिया केली जाते.

(४) प्रश्न उद्भावत नाही.

वाशिम जिल्हा परिषद अंतर्गत येणाऱ्या ग्रामपंचायतीने १४ वा वित्त आयोगामधून केलेल्या सिमेंट रस्त्याची कामे व कोरोना या संसर्गजन्य आजारारवर उपाययोजनेसाठी केलेल्या खर्चात झालेला गैरव्यवहार

(३५) १४८६१ (२८-११-२०२०). श्री.प्रशांत बंब (गंगापूर) : सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) वाशिम जिल्हा परिषद अंतर्गत येणाऱ्या ग्रामपंचायतीने १४ व्या वित्त आयोगाच्या निधी मधून केलेल्या सिमेंट रस्त्याची कामे व कोरोना या संसर्गजन्य आजारारवर उपाययोजनेसाठी केलेल्या खर्चात अनियमितता झाली असल्याची तक्रार जिल्हा परिषदेकडे ग्रामस्थांनी दिनांक २३ ऑगस्ट, २०२० रोजी वा त्यासुमारास केली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, या तक्रारीच्या अनुषंगाने शासनाने चौकशी केली आहे काय व त्यात काय आढळून आले,

(३) असल्यास, त्यानुसार ग्रामसेवक, ग्रामविकास अधिकारी, संबंधित विभागाचे तांत्रिक अधिकारी व ग्रामपंचायतीचे सरपंच यांच्याकडून निधी वसूल करून त्यांच्यावर कारवाई करणेबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. हसन मुश्रीफ (१८-०५-२०२१) : (१) होय,

(२) चौकशी केली आहे, अनियमितता आढळून आली आहे.

(३) ज्या ग्रामसेवकांनी अनियमितता केली आहे त्यांच्या विरुद्ध विभागीय खाते चौकशी प्रस्तावित करण्याची कार्यवाही करण्यात आलेली आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

इंजोरी पिंपळगाव (ता.मानोरा, जि.वाशिम) येथील पांदण रस्त्यावरील पूलाची निर्मिती करणेबाबत

(३६) १५७४७ (२१-११-२०२०). श्री.राजेंद्र पाटणी (कारंजा) : सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) इंजोरी पिंपळगाव (ता.मानोरा, जि.वाशिम) येथील पांदण रस्त्यावरील पूल गत अडीच वर्षांपासून अतिवृष्टीमुळे वाहून गेल्याने शेतकऱ्यांना शेतात जाण्यासाठी अडचणी होत असल्याने सदर पुलाची निर्मिती तातडीने करणेबाबतची मागणी या भागातील शेतकऱ्यांनी शासनाकडे व प्रशासनाकडे माहे ऑक्टोबर २०२० मध्ये वा त्यादरम्यान केली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, याबाबत चौकशी करून उक्त मागणीच्या अनुषंगाने शासनाने सदर पुलाची निर्मिती करणेबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत?

श्री. हसन मुश्रीफ (१८-०५-२०२१) : (१) याबाबतची कोणतीही मागणी प्राप्त झाल्याचे निदर्शनास आले नाही.

(२) विषयांकित रस्ता हा धामणी ते मसणी प्रजिमा २२ ता.मानोरा या प्रमुख जिल्हा मार्गापासून ते जलसंपदा विभागाचे अडाण प्रकल्पाचे बॅक वॉटर पर्यंत जाणारा पांदण रस्ता आहे. रस्ते विकास योजना २००१-२१ नुसार विषयांकित रस्ता हा योजनाबाहय रस्ता आहे. रस्त्याची एकूण लांबी ३.०० कि.मी.आहे.

या रस्त्यावर सा.क्र.०/०० ते १/४०० कि.मी.लांबीमध्ये खडीकरण करण्यात आले आहे. उर्वरित लांबीमध्ये कोणतेही काम करण्यात आले नाही. विषयांकित पूल हा सा.क्र.१/४०० मध्ये रस्त्यास छेदून जाणा-या नाल्यावर बांधकाम करण्यात आलेले हयूम पाईप कल्वर्ट आहे. अडाण प्रकल्पाच्या बांधकामाकरिता साहित्याची वाहतूक करणे अडचणीचे होत असल्याने प्रकल्पाच्या कंत्राटदाराकडून पाईप कल्वर्टचे बांधकाम करण्यात आले आहे.

अस्तित्वातील पूल हा क्षतिग्रस्त झाल्याने त्याची पुर्नबांधणी करणे आवश्यक आहे. तथापि योजनाबाहय रस्ता असल्याने शासनाच्या योजनांमध्ये सदर रस्ता व पूलासाठी निधी उपलब्ध करून देता येत नाही. त्यामुळे सदर रस्ता रस्ते विकास आराखडा २०२१ -४१ मध्ये समाविष्ट करण्यासाठी जिल्हा परिषदेकडून प्रस्तावित करण्यात आला आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

**कोयाळी दहातोंडे (जि.बुलढाणा) परिसरात मुसळधार पावसामुळे कोयाळी-मातमळ
रस्त्याच्या नदीवरील पूल वाहून गेल्याबाबत**

(३७) १६०७८ (२०-११-२०२०). श्री.संजय रायमुलकर (मेहकर) : सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) कोयाळी दहातोंडे (जि.बुलढाणा) परिसरात माहे ऑक्टोबर, २०२० मध्ये वा त्यादरम्यान झालेल्या मुसळधार पावसामुळे कोयाळी-मातमळ रस्त्यावरील नदीवर असलेला पूल वाहून गेल्याची घटना घडली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर पूलाची निर्मिती लोकवर्गणीतून स्वखर्चाने केली होती, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, या पूलाची निर्मिती आता शासनाकडून करण्यात येणार आहे काय,

(४) असल्यास, सदर पुलाचे बांधकाम करण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत?

श्री. हसन मुश्रीफ (१८-०५-२०२१) : (१) हे खरे नाही.

(२) सदर रस्त्यावर पुलाची निर्मिती झालेली नसून मातमळ गावाजवळ ग्रामस्थांनी आरसीसी पाईप टाकून तात्पुरत्या स्वरूपात शेतीच्या कामासाठी रस्ता तयार केला होता. सदर रस्ता आजही अस्तित्वात आहे.

(३) व (४) कोयाळी मातमळ हा ग्रामीण मार्ग ६१ दर्जाचा रस्ता असून त्याची एकूण लांबी ५.०० कि.मी. आहे. एकूण लांबीपैकी सा.क्र.३/८०० ते ५/०० या लांबीत खडीकरण झालेले आहे. या लांबीत सा.क्र.४/७०० मध्ये नाला असून गावक-यांनी येण्याजाण्यासाठी दगड खरपन टाकले आहे. तसेच सा.क्र.५/०० मध्ये मातमळ गावाजवळ गावक-यांनी ६०० मिमी च्या पाईपची एक ओळ टाकली असून सद्यस्थितीत ती अस्तित्वात आहे.

सा.क्र.४/७०० मध्ये मोरी बांधकाम करणे व सा.क्र.५/०० मध्ये मोठ्या आकाराचा पाईप टाकणे आवश्यक आहे. सदरची कामे सन २०२१-२२ मध्ये जिल्हा वार्षिक योजनेमधून प्रस्तावित करण्याचे जिल्हा परिषदेचे नियोजन आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

गौडगाव (ता.अक्कलकोट, जि. सोलापूर) येथील नागझरे नदीला आलेल्या पुरात रऊळगावं ते मिरझनपुर हा रस्ता पुर्णपणे वाहुन गेल्याबाबत

(३८) १६३३५ (२०-११-२०२०). श्री.राम सातपुते (माळशिरस), श्री.राजेश पाडवी (शहादा), श्री.सचिन कल्याणशेट्टी (अक्कलकोट) : सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) गौडगाव (ता.अक्कलकोट, जि. सोलापूर) येथील नागझरे नदीला अतिवृष्टीमुळे आलेल्या पुरात रऊळगावं ते मिरझनपुर हा रस्ता पुर्णपणे वाहुन गेला असल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर रस्ता वाहुन गेल्याने शेतक-यांचे शेतीचे सर्व काम बंद पडलेले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, याबाबत नागरीकांकडून संबंधित विभागाकडे वारंवार तक्रारी करूनही अद्याप कोणतीही कार्यवाही करण्यात आलेली नाही, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, शासनाने याप्रकरणी चौकशी करून संबंधीत दोषी अधिका-यांवर कारवाई करणेबाबत तसेच सदर रस्त्याचे बांधकाम करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. हसन मुश्रीफ (१८-०५-२०२१) : (१) व (२) अंशतः खरे आहे.

(३) याबाबतची तक्रार प्राप्त झाल्याचे आढळून आले नाही.

(४) मिरझनपुर ते रऊळगाव रस्ता हा ग्रामीण मार्ग क्र.१३६ असून रस्त्याची एकूण लांबी २.०० कि.मी.आहे. सदर रस्त्याचा पृष्ठभाग खडीचा असून अतिवृष्टीमुळे खराब झालेला आहे. सदर रस्त्यावरील नागझरी नदीवर पूल बांधणे आवश्यक असून सदर काम निधीच्या उपलब्धतेनुसार प्रस्तावित करण्याचे जिल्हा परिषदेचे नियोजन आहे. तथापि, सदर गावांना जाण्यासाठी इतर पर्यायी चांगले डांबरी रस्ते उपलब्ध आहेत.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

कोर्ला माल ते रमेशगुडम (ता.सिरोंचा, जि. गडचिरोली) रस्त्याचे बांधकाम करण्याबाबत

(३९) १६५४३ (२१-११-२०२०). श्री.कृष्णा गजबे (आरमोरी) : सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) सिरोंचा (जि.गडचिरोली) तालुक्यातील अतिदुर्गम भागातील कोर्ला माल ते रमेशगुडम या रस्त्याची अत्यंत दुरवस्था झालेली आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, दोन्ही गावातील ग्रामस्थांनी उक्त रस्त्याचे बांधकाम करण्याची मागणी करूनही संबंधीत विभागाने रस्ता बांधकामाकडे दुर्लक्ष केल्यामुळे दोन्ही गावातील नागरीकांनी श्रमदानातून रस्त्याची दुरुस्ती केल्याचे माहे ऑक्टोबर, २०२० च्या तिसऱ्या आठवड्यात वा त्या दरम्यान निदर्शनास आलेली आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, याप्रकरणी चौकशी करण्यात आलेली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले व तदनुसार वारंवार मागणी करूनही रस्ता दुरुस्ती न करणाऱ्या संबंधीतांवर शासनाने कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. हसन मुश्रीफ (१८-०५-२०२१) : (१) व (२) हे खरे आहे.

(३) सिरोंचा तालुक्यातील अतिदुर्गम भागातील कोर्ला माल ते रमेशगुडम हा रस्ता नसून कोर्ला माल ते पातागुडम हा ग्रामीण मार्ग क्र.८२ असून त्याची लांबी ८.०० कि.मी.आहे. सदर रस्त्यावर ३.०० कि.मी.खडीकरण झालेले असून ५.०० कि.मी.मातीचा रस्ता आहे. सदर मातीचा रस्ता खराब झालेला असल्याने दोन्ही गावातील ग्रामस्थांनी श्रमदानातून तात्पुरती दुरुस्ती केली आहे.

सदर रस्त्याची दुरुस्ती सन २०२०-२१ या वर्षात लेखाशिर्ष ३०५४ व ५०५४ अंतर्गत प्रस्तावित करण्यात आली आहे. निधीच्या उपलब्धतेनुसार रस्ता दुरुस्तीचे काम घेण्याचे जिल्हा परिषदेचे नियोजन आहे.

(४) प्रश्न उद्भावत नाही.

राधानगरी व भुदरगड (जि.कोल्हापूर) तालुक्यातील निष्णप, पडखंबे, आप्पाचीवाडी, झापाचीवाडी, सावर्दे (वाकीघोल) व वासनोली या प्रकल्पांना निधी उपलब्ध करून देण्याबाबत

(४०) १७४४८ (२१-११-२०२०). श्री.प्रकाश आंबिटकर (राधानगरी) : सन्माननीय मृद व जलसंधारण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राधानगरी व भुदरगड (जि.कोल्हापूर) तालुक्यातील जलसंधारण विभागाकडील निष्णप, पडखंबे, आप्पाचीवाडी, झापाचीवाडी, सावर्दे (वाकीघोल) व वासनोली लघुपाटबंधारे प्रकल्पाची कामे गेल्या १५ ते २० वर्षांपासून प्रलंबित असून या प्रकल्पांना निधी उपलब्ध करून

देण्याबाबतची मागणी स्थानिक लोकप्रतिनिधींनी मा.वित्तमंत्री व जलसंधारण मंत्री यांचेकडे माहे सप्टेंबर, २०२० मध्ये वा त्यादरम्यान लेखी निवेदनाद्वारे केली आहे, हे खरे आहे काय,
(२) असल्यास, सदर प्रलंबित प्रकल्पांची कामे पूर्ण करण्यासाठी निधीची तरतूद करणेबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे, तसेच त्याची सद्यस्थिती काय आहे,
(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. शंकरराव गडाख (२६-०३-२०२१) : (१) होय, हे खरे आहे.

(२) ल.पा. तलाव निष्पन्न, ता. भुदरगड, जि. कोल्हापूर धरण गळतीमुळे धोकादायक बनल्याने सन २००९ पासून पाणीसाठा करण्यात येत नाही. या तलावाची गळतीप्रतिबंधक उपाययोजना व विशेष दुरुस्ती करण्यात येत असून दुरुस्ती उपाययोजनेअंतर्गत रुपये ४१३.७२ लक्ष खर्च झालेला आहे व उर्वरित दुरुस्तीच्या कामाकरिता रुपये १२३३.३३ लक्ष रकमेची तरतूद करण्यात आलेली आहे. धरणाचे घळभरणी भागातील मातीकाम काढून टाकण्यात आले असून दुरुस्तीचे काम दिनांक ४.११.२०२० पासून सुरु करण्यात आले आहे. सद्यस्थितीत स्टीपींगचे काम प्रगतीपथावर आहे.

प्रश्न भाग-१ मध्ये नमूद सहा लघुसिंचन योजनांपैकी पडखंबे, झापाचीवाडी व वासनोली या योजनांना महाराष्ट्र जलसंधारण महामंडळाने, महामंडळास दिनांक २०.११.२०२० अन्वये प्राप्त झालेल्या निधीमधून निधी उपलब्ध करून दिलेला आहे. पडखंबे या योजनेच्या भूसंपादनाकरिता रुपये ७३०.४७ लक्ष निधी उपलब्ध करून दिलेला आहे.

आप्पाचीवाडी या योजनेकरिता जिल्हा नियोजन समितीकडून प्राप्त होणाऱ्या निधीमधून रुपये ५०३ लक्ष नियतव्यय सन २०२०-२१ करिता मंजूर करण्यात आला होता. तथापि कोविड-१९ च्या पार्श्वभूमीवर ३३ टक्के म्हणजेच १६६ लक्षची तरतूद करण्यात आली असून अंदाजपत्रक सुधारित प्रशासकीय मान्यतेसाठी सादर करण्यात आले आहे.

ल.पा. तलाव सावर्दे (वाकीघोल), ता. राधानगरी ही योजना २५१ ते ६०० हे. अंतर्गत असून सदर योजना जलसंपदा विभागाकडून या विभागाकडे हस्तांतरीत झालेली आहे. या योजनेचे सर्वेक्षण व अन्वेषण २७ वर्षापूर्वी झालेले असल्याने नव्याने प्राथमिक सर्वेक्षण व अन्वेषण करणे, नवीन सिमांकन करणे व वन्यजीव अभयारण्यातील Cumulative Impact Assessment Study करणे यासाठी प्राप्त निधी मागणीच्या अनुषंगाने रुपये ६.५८ लक्ष निधीचे वितरण करण्यात आले असून उर्वरित रुपये ३९.६९ लक्ष निधी वितरणाचा प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन आहे.

(३) प्रश्न उद्भावत नाही.

मौजे धामापूर (खालचावाडा) ते आंबेरी (ता.मालवण, जि.सिंधुदुर्ग) या रस्त्याचे काम अपूर्णावस्थेत असल्याबाबत
(४१) १८२४२ (२१-११-२०२०). श्री.वैभव नाईक (कुडाळ) : सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) मौजे धामापूर (खालचावाडा) ते आंबेरी (ता.मालवण, जि.सिंधुदुर्ग) या ६.५० कि.मी. लांबीच्या ग्रामीण मार्ग क्रमांक ४०२ रस्त्याच्या दुरुस्तीसाठी शासनाने माहे डिसेंबर, २०१९ अखेर ४३०.३५ लक्ष इतका निधी उपलब्ध करून देवून सा.क्र. ० /०० ते १/५०० मधील रस्ता दुरुस्तीचे काम विविध योजनांतर्गत प्रस्तावित करण्याबाबत जिल्हा परिषद, सिंधुदुर्ग (सा.बा.) यांना सुचना देवूनही काम अद्याप पर्यन्त अपूर्णावस्थेत आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, याबाबत शासनाने चौकशी केली आहे काय व त्यात काय आढळून आले,
- (३) असल्यास, त्यानुसार सदर रस्त्याचे काम तात्काळ पूर्ण करणेबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे, तसेच या कामाची सद्यःस्थिती काय आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. हसन मुश्रीफ (१२-०३-२०२१) : (१), (२) व (३) चौके बावखोल आंबेरी धामापूर रस्ता ता.मालवण या रस्त्याची एकूण लांबी ८.३०० कि.मी. असून त्यापैकी ६.५० कि.मी. लांबीची सुधारणा व डांबरीकरण करण्याचे काम सन २०१६-१७ बॅच १ मुख्यमंत्री ग्राम सडक योजना मधून मंजूर झाले असून रु.४३०.३५ लक्ष रकमेस प्रशासकीय मान्यता मिळाली आहे.

यामध्ये १) धामापूर हरिजनवाडी ते आंबेरी मार्ग ग्रामीण मार्ग क्र.४०२ व २) चौके व्हाया बावखोल आंबेरी मार्ग ग्रामीण मार्ग क्र.४०८ या दोन रस्त्यांचा समावेश आहे. यामध्ये ग्रामीण मार्ग क्र.४०८ ची प्रत्यक्षात असलेली ५.३०० कि.मी. लांबी व ग्रामीण मार्ग क्र.४०२ वरील सा.क्र.१/८०० ते ३/०० अशी १.२०० कि.मी. लांबीचा समावेश आहे.

प्रश्नांकित ग्रामीण मार्ग क्र.४०२ मधील सा.क्र.०/०० ते १/५०० मधील रस्ता दुरुस्तीचे काम कोणत्याही योजनेमधून मंजूर करण्यात आलेले नाही.

या लांबीतील रस्ता दुरुस्तीचे काम विविध योजनांतर्गत प्राधान्याने प्रस्तावित करण्याबाबत जिल्हा परिषदेला सूचना देण्यात आल्या आहेत.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

चंद्रपूर जिल्ह्यातील आदिवासी उपयोजना क्षेत्रातील जिवती तालुक्यातील घोडणकप्पी जुनी ते घोडणकप्पी नवी (कोलामगुडा) या जोडरस्त्याचे बांधकाम करणेबाबत

(४२) १८४४१ (२१-११-२०२०). श्री.बंटी भांगडिया (चिमूर) : सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) जिवती (जि.चंद्रपूर) तालुक्यातील आदिवासी उपयोजना क्षेत्रातील घोडणकप्पी जुनी ते घोडणकप्पी नवी (कोलामगुडा) हा जोडरस्ता बांधण्यात यावा, अशी मागणी जुनी घोडणकप्पी येथे झालेल्या ग्रामसभेत दिनांक १५ ऑगस्ट, २०२० रोजी वा त्यासुमारास ठरावाद्वारे अधीक्षक अभियंता, सा. बा. वि. मंडळ चंद्रपूर, जिल्हाधिकारी चंद्रपूर, कार्यकारी अभियंता (बांधकाम) जि.प. चंद्रपूर यांचेकडे ग्रामपंचायत भारी व कोलाम विकास फाउंडेशन, राजुरा यांनी केली होती, हे खरे आहे काय,

- (२) असल्यास, याबाबत शासनाने चौकशी करून ह्या जोडरस्त्यास मंजूरी प्रदान करून निधी उपलब्ध करून देण्याचे दृष्टीने शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. हसन मुश्रीफ (१८-०३-२०२१) : (१) हे खरे आहे.

(२) घोडणकप्पी पोचमार्ग ग्रामीण मार्ग क्र.२३ असून घोडणकप्पी नवी (कोलामगुडा) येथे जोडतो. घोडणकप्पी (नवी) पासून १.०० कि.मी.अंतरावर डोंगराच्या पायथ्याशी घोडणकप्पी (जुनी) वस्ती वसलेली आहे. सदर घोडणकप्पी (जुनी) गावाला घोडणकप्पी (नवी) शी जोडण्याकरिता डोंगर कापून रस्ता करावा लागेल.

परंतु हा रस्ता योजनाबाहय रस्ता असल्यामुळे शासनाच्या योजनेतून काम घेता येत नाही. त्यामुळे सदर रस्ता शासनाच्या प्रचलित नियमानुसार रस्ते विकास आराखडयामध्ये समाविष्ट करण्यासाठी पुढील कार्यवाही करण्याबाबत जिल्हा परिषदेस कळविण्यात आले आहे.

(३) प्रश्न उद्भावन नाही.

**भुसेवाडा, (गट गा.पं. मल्लमपोडूर) (ता. भामरागड, जि. गडचिरोली) येथील
नाल्यावर पुलाचे बांधकाम करणेबाबत**

(४३) १८५३७ (२१-११-२०२०). श्री.कृष्णा गजबे (आरमोरी) : सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) भुसेवाडा (ता. भामरागड, जि. गडचिरोली) येथील बारमाही वाहणाऱ्या नाल्यावर पुल नसल्याने ग्रामस्थांना जीव धोक्यात टाकून नाल्याच्या खोल प्रवाहातून ये-जा करावी लागत असल्याचे माहे ऑक्टोबर, २०२० च्या तिसऱ्या आठवड्यात वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, संबंधीत बांधकाम विभागाकडे मागणी करूनही नाल्यावर पुलाचे बांधकाम करण्यात आले नसल्याने स्थानिक ग्रामपंचायतीने लोकसहभागातून बांबूचा उपयोग करून तात्पुरत्या पुलाची निर्मिती केलेली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, याबाबत चौकशी करून ग्रामस्थांना नाल्यावरील पुलाअभावी होत असलेली अडचण लक्षात घेता नाल्यावर पुलाचे बांधकाम करण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. हसन मुश्रीफ (१२-०३-२०२१) : (१) हे खरे आहे.

(२) संबंधित ग्रामपंचायतीकडून पुलाची मागणी प्राप्त झाल्याचे आढळून येत नाही. तथापि, स्थानिक ग्रामपंचायतीने लोकसहभागातून बांबूचा उपयोग करून तात्पुरत्या पुलाची निर्मिती केली आहे.

(३) मल्लमपोडूर ते भुसेवाडा हा ग्रामीण मार्ग क्र.६७ असून त्याची लांबी १.६०० कि.मी.आहे.

सदर नाला सा.क्र.१/३०० वर आहे.

सदर नाल्यावरील पुलाचे काम निधीच्या उपलब्धतेनुसार प्रस्तावित करण्याचे जिल्हा परिषदेचे नियोजन आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**सोलापूर जिल्हा परिषद बांधकाम विभागातील स्थापत्य अभियांत्रिकी
सहाय्यक नियुक्त्यामध्ये झालेला गैरव्यवहार**

(४४) २०२५८ (१९-०३-२०२१). श्री.विजयकुमार देशमुख (सोलापूर शहर उत्तर) : सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) सोलापूर जिल्हा परिषद बांधकाम विभागातील स्थापत्य अभियांत्रिकी सहाय्यकांच्या नेमणूका करण्यात आल्या होत्या यातील ३६ जणांची पदोन्नतीने कनिष्ठ अभियंता पदी नियुक्ती करण्यात आली अशा नियुक्त्या समुपदेशनाने करणे अपेक्षित होते मात्र या ठिकाणी समुपदेशनाचा कायदा डावलून जिल्हा परिषदेचे मुख्य कार्यकारी अधिकारी व त्यांचे स्वीय सहाय्यक यांनी मुख्यालयातील रिक्त पदे कागदोपत्री दाखवून अभियंत्यांच्या पसंतीनुसार नेमणुका केल्या, या पदोन्नती नेमणुकीमध्ये तत्कालीन मुख्य कार्यकारी अधिकारी व त्यांचे स्वीय सहाय्यक यांनी अनेकांकडून रक्कम घेवून त्यांची फसवणूक केली असल्याचे दिनांक १८ नोव्हेंबर, २०२० रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले आहे,हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, या प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय व त्यात काय आढळून आले,

(३) असल्यास, त्यानुसार संबंधित दोषींवर शासनाने कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. हसन मुश्रीफ (२१-०६-२०२१) : (१) नाही.

(२), (३) व (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**गंगाखेड मतदार संघातील पूर्णा पाटबंधारे विभागांतर्गत सुरु असलेल्या
सिंचन प्रकल्पाच्या देखभाल दुरुस्तीबाबत**

(४५) २०२६५ (१२-१२-२०२०). श्री.रत्नाकर गुट्टे (गंगाखेड) : सन्माननीय जलसंपदा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) गंगाखेड मतदार संघातील पूर्णा पाटबंधारे विभागांतर्गत सुरु असलेल्या सिंचन प्रकल्पातील कालव्याची स्वच्छता करण्याकरीता पाखरण कार्यक्रम मंजूर असताना त्यांतर्गत सिंचनाकरीता कालव्याद्वारे पाणीपुरवठा वेळेवर होत नसल्याने शेतकऱ्यांचे नुकसान होत

असल्याने स्थानिक लोकप्रतिनिधींनी (गंगाखेड) कार्यकारी अभियंता यांना निवेदन देऊन माहिती मागविली असता त्यांनी विभागाच्या अनेक अडचणी लेखी स्वरूपात दिल्या आहेत, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सिंचन प्रकल्पाच्या देखभाल दुरुस्तीच्या कामामधील अडचणी सोडवून सिंचन करीता मुबलक पाणी पुरवठा करण्याबाबत स्थानिक लोकप्रतिनिधींनी (गंगाखेड) मा.जलसंधारण मंत्री व जलसंपदा मंत्री यांच्याकडे निवेदनाद्वारे मागणी केली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त निवेदनानुसार शासनाने कोणती कार्यवाही केली आहे वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. जयंत पाटील (१८-०६-२०२१) : (१) हे खरे आहे. स्थानिक लोकप्रतिनिधी गंगाखेड यांनी दिनांक २०.११.२०२० रोजीच्या पत्रान्वये पूर्णा पाटबंधारे विभाग अंतर्गत सिंचन प्रकल्पाच्या देखभाल दुरुस्तीची सुरु असलेली कामे, आस्थापना व इतर अनुषंगिक बाबींचा तपशील पूर्णा पाटबंधारे विभागाकडे मागविला होता. त्यानुषंगाने विभागीय कार्यालयाचे पत्र दिनांक २३.११.२०२० अन्वये संबंधित माहिती लेखी स्वरूपात लोकप्रतिनिधींना सादर करण्यात आली आहे.

(२) हे खरे आहे.

दि.२०.११.२०२० रोजीच्या निवेदनाद्वारे स्थानिक लोकप्रतिनिधींनी मा.मंत्री (जलसंपदा) यांचेकडे मागणी केली आहे.

(३) आवश्यक कालवा दुरुस्ती करीता यांत्रिकी विभागाव्यतिरिक्त अशासकीय सेवाभावी संस्था मार्फत लघु वितरिक्केवरील कामासाठी कालवा स्वच्छता अभियान राबविण्यात येऊन सन २०२०-२१ मध्ये अशासकीय संस्थेमार्फत १५५ कि.मी. लांबीचे काम करण्यात आले. तसेच यांत्रिकी विभागामार्फत मुख्य कालवा व शाखा कालव्याची आवश्यकतेप्रमाणे ७३ कि.मी.चे काम झाले असून उपलब्ध क्षमतेप्रमाणे पुच्छ भागात पाणी देण्याचे प्रयत्न करण्यात येत आहेत.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

भातसा धरणाच्या डाव्या व उजवा कालव्याचे काम प्रलंबित असल्याबाबत

(४६) २०३१६ (०८-०१-२०२१). श्री.विनोद निकोले (डहाणू) : सन्माननीय जलसंपदा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) भातसा धरणाच्या डावा व उजवा कालव्यांमुळे शहापूर व भिवंडी (जि.ठाणे) या दोन्ही तालुक्यातील ५२ गावातील शेतीची सिंचन क्षमता वाढण्यास मदत होणार आहे परंतु भातसा धरणाच्या उजव्या कालव्याच्या ५४ कि. मी.च्या अंतरात ०७ कि.मी. तर डाव्या कालव्याच्या १७ कि.मी. अंतरात ०६ कि.मी. वनजमीन असल्याने सदर दोन्ही कालव्यांचे बांधकाम ३० वर्षे प्रलंबित आहे, हे खरे आहे काय,

- (२) असल्यास, सदर दोन्ही कालव्यांची मिळून २६९ हेक्टर वनजमीन हस्तांतरित होणे आवश्यक असल्याने सन २०१३ मध्ये जलसंपदा विभागाने १०५ कोटी रुपये वन विभागाला अदा केले मात्र त्यानंतरही वनजमीन हस्तांतरित प्रस्ताव प्रलंबित असून तो केंद्रीय वन व पर्यावरण विभागाच्या परवानगीसाठी दाखल झालेला नाही, हे ही खरे आहे काय
- (३) असल्यास, जलसंपदा विभागाने सन २०१३ व २०१७ मध्ये सलग दुसऱ्यांदा दाखल केलेला हा प्रस्ताव तांत्रिक माहितीच्या पूर्ततेसाठी परत पाठवण्यात आला होता. त्यानंतर माहे फेब्रुवारी, २०२० मध्ये हा सुधारित प्रस्ताव महसूल व वने विभागाकडे त्यांच्या शिफारसीसह केंद्राला पाठविण्यासाठी सादर केलेला आहे मात्र सदरहू प्रस्तावावर अद्यापपर्यंत कोणतीही कार्यवाही झालेली नाही, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, याबाबत शासनाने चौकशी केली आहे काय व त्यानुसार वन जमीन हस्तांतरितचा प्रस्ताव तात्काळ मंजूर करणेबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. जयंत पाटील (१८-०६-२०२१) : (१) हे खरे आहे.

(२) भातसा प्रकल्पासाठी मुमरी धरण घाट रस्ता व कालवे या करीता एकूण ६८१.५८९ हेक्टर वनजमिनीच्या नक्त वर्तमान मूल्यापोटी (NPV) रु.१०४.९४ कोटी रक्कम मे, २०१३ मध्ये वन विभागास अदा करणेत आलेली आहे.

एकूण ६८१.८९ हे. वनजमिनीपैकी मुमरी धरण व घाट ४१२.१३५ हे. वनक्षेत्राबाबत अंतिम मान्यता मे, २०१४ मध्ये प्राप्त झाली आहे. कालव्यांकरिता आवश्यक २६९.४५४ हे. वनजमिनीच्या अंतिम मान्यतेसाठी आवश्यक सर्व बाबींची पूर्तता करून प्रस्ताव दि.२५ फेब्रुवारी, २०२० रोजी क्षेत्रीय कार्यालयाकडून प्राप्त झाला असून त्याअनुषंगाने सदरहू प्रस्ताव शासनस्तरावर कार्यवाहीत आहे.

(३) शासनाच्या महसूल व वन विभागाकडून प्रस्ताव केंद्र शासनाच्या पर्यावरण व वनविभागास सादर करणेची कार्यवाही प्रगतीत आहे.

(४) सदर वनजमीन प्रस्ताव मंजूरीस्तव केंद्रीय वन व पर्यावरण मंत्रालय, नवी दिल्ली यांच्या अंतिम मान्यतेसाठी सादर करण्यासाठी पाठपुरावा करण्यात येत आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

भूकंप मापन वेधशाळेतील उपकरणे बंद अवस्थेत असल्याबाबत

(४७) २०३२९ (०८-०१-२०२१). श्री.विनोद निकोले (डहाणू) : सन्माननीय जलसंपदा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) भूगर्भातील हालचालींचा वेध घेण्यासाठी राज्यात उभारलेल्या ३५ पैकी जवळपास २३ भूकंप मापन वेधशाळेतील उपकरणे बंद पडली असल्याचे माहे सप्टेंबर २०२०, मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आली, हे खरे आहे काय,

- (२) असल्यास, पालघर जिल्ह्यात सातत्याने होणाऱ्या लहान मोठ्या भूकंप धक्क्यांची नोंद महाराष्ट्र अभियांत्रिकी संस्थेच्या भूकंप मापन वेधशाळेत होऊन देखील त्याचा केंद्रबिंदू निश्चित करण्यास भूकंप आघात सामग्री आणि पृथक्करण कक्ष असमर्थ ठरले आहेत, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, भूकंप मापन उपकरणांचे अद्ययावतीकरण प्रलंबित असल्यामागची कारणे काय आहेत,
- (४) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय व त्यानुषंगाने भूकंप मापन उपकरण अद्ययावतीकरण करणेबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. जयंत पाटील (१८-०६-२०२१) : (१) अंशतः खरे आहे.

राज्यातील ३५ भूकंपमापन वेधशाळेतील उपकरणे जुने/कालबाह्य झाल्यामुळे तसेच सुटेभागांची उपलब्धता होत नसल्यामुळे बंद पडत असून सद्यस्थितीमध्ये ३५ पैकी २५ भूकंपमापन वेधशाळा बंद पडलेल्या आहेत.

(२) होय,

भूकंप केंद्रबिंदू काढण्यासाठी कमीतकमी तीन वेधशाळेचा भूकंपनोंदीच्या माहितीची (DATA) आवश्यकता असते.

पालघर परिसरात वाढत्या भूकंपीय घडामोडीचा विचार करता IM, दिल्ली ने ०५ व NGRI, हैद्राबाद ने ०६ भूकंपमापन उपकरणे पालघर मध्ये बसविलेली आहेत.

(३) भूकंपमापन यंत्रे अद्ययावतीकरणाची कार्यवाही टप्प्याटप्प्याने प्रगतीत आहे. सद्यस्थितीत नाशिक, इसापूर येथील भूकंपमापन यंत्रे खरेदीची कार्यवाही प्रगतीत आहे.

(४) महाराष्ट्र राज्यातील धरण स्थळांवरील भूकंपमापक केंद्रे व तेथील उपकरणांचा आढावा व आधुनिकीकरणाबाबत समितीचे गठण केलेले होते. त्यानुषंगाने समितीने अहवाल शासनास सादर केलेला असून अहवाल अंतीम केल्यानंतर अद्ययावतीकरणाचे व आधुनिकीकरणाबाबतचे नियोजन केले जाईल.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

पाडाळे (ता.मुरबाड, जि. ठाणे) येथील धरणाच्या कालव्यासाठी पाटबंधारे विभागाने संपादित केलेल्या १६२ शेतकऱ्यांना नुकसान भरपाई देण्याबाबत

(४८) २०३३७ (१८-०१-२०२१). श्री.विनोद निकोले (डहाणू), श्री.प्रमोद (राजू) रतन पाटील (कल्याण ग्रामीण) : सन्माननीय जलसंपदा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) पाडाळे (ता.मुरबाड, जि. ठाणे) येथील धरणाच्या कालव्यासाठी सन २००९ मध्ये पाटबंधारे विभागाने १६२ शेतकऱ्यांच्या जमिनी संपादन करून अनेक वर्षे झाली असतानाही अद्यापपर्यंत सदरहू शेतकऱ्यांना त्यांच्या जमिनीचा मोबदला मिळालेला नाही, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदरहू जमिनीचा मोबदला त्वरित मिळावा यासाठी संबंधित शेतकऱ्यांच्या वतीने मागील अनेक वर्षांपासून जलसंपदा विभाग, जिल्हाधिकारी ठाणे, कल्याण उप विभागीय अधिकारी, पाटबंधारे कार्यकारी अभियंता पाटबंधारे विभाग मुरबाड आदीकडे लेखी निवेदनाद्वारे मागणी करण्यात आलेली असतानाही कोणतीही कार्यवाही करण्यात आलेली नाही, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, धरणग्रस्तांचे प्रतिनिधी जलसंपदा विभागाचे प्रधान सचिव, जिल्हाधिकारी ठाणे व अन्य सर्व संबंधित अधिकारी यांच्या समवेत एक बैठक संपन्न झाली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, सदरहू शेतकऱ्यांना त्यांच्या जमिनीची नुकसान भरपाई देण्यास विलंब होण्याची कारणे काय आहेत,

(५) असल्यास, सदरहू धरणग्रस्तांना त्यांच्या जमिनीची नुकसान भरपाई तात्काळ अदा करणेबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे ?

श्री. जयंत पाटील (१८-०३-२०२१) : (१) अंशतः खरे आहे.

(२) नाही.

पाडाळे प्रकल्पाच्या कालव्यासाठी लागणारी आवश्यक खाजगी जमीन २३.४३ हेक्टर संपादनासाठीचे भूसंपादन प्रस्ताव "भूसंपादन अधिनियम १८९४" अंतर्गत करण्यात येत होते. तथापि "भूसंपादन, पुनर्वसन व पुनर्वसाहत करतांना उचित भरपाई मिळण्याचा आणि पारदर्शकतेचा हक्क अधिनियम २०१३" अंमलात आला. महसूल व वन विभाग, दिनांक १२.०५.२०१५ च्या शासन निर्णयान्वये सिंचन प्रकल्पासाठी आवश्यक एकूण २३.४३ हेक्टर खाजगी जमीन थेट वाटाघाटीने संपादनासाठी प्रस्ताव जिल्हाधिकारी यांना सादर करण्यात आला होता.

त्यानुसार पाटबंधारे प्रकल्प बांधकाम विभाग, शहापूर या कार्यालयाच्या दि. ६/५/२०२० च्या पत्रान्वये उपविभागीय अधिकारी तथा उपविभागीय दंडाधिकारी, कल्याण उपविभाग, कल्याण (महसूल विभाग) यांना धनादेशाद्वारे रु. ११,८५,१९,७८७/- इतकी रक्कम लाभार्थी शेतकऱ्यांना भूसंपादनासाठी अदा करण्याकरिता देण्यात आली आहे.

(३) होय.

मा. विधानसभा अध्यक्षांच्या दालनात दिनांक २०/१०/२०२० रोजी बैठक संपन्न झाली आहे.

(४) पाडाळे प्रकल्पाच्या कालव्यासाठी खाजगी जमीन भूसंपादनासाठी थेट खरेदी पध्दतीने १८ लाभार्थी शेतकऱ्यांकडून आजमितीस संपादित क्षेत्र १.२७.७२ हेक्टर इतके आहे. सदर शेतकऱ्यांना मोबदल्याकरिता रु.४३,५६,५५४/- रक्कमेचे धनादेश मा. श्री. नाना पटोले, विधानसभा अध्यक्ष यांच्या हस्ते दि.२१/०१/२०२१ रोजी प्रत्यक्ष कार्यक्षेत्रावर (पाडाळे प्रकल्प, मुरबाड) वाटप करण्यात आले आहे व उर्वरित २२.१५.१८ हेक्टर खाजगी जमीन थेट खरेदी पध्दतीने करण्याची प्रक्रिया प्रगतीत आहे.

(५) याबाबत या विभागाकडून पाडाळे लघु पाटबंधारे योजना सिंचन प्रकल्पासाठी २३.४३ हेक्टर खाजगी जमीन कालव्यासाठी थेट वाटाघाटीने संपादित खरेदीसाठी रु. ११.८५ कोटी इतकी

रक्कम दिनांक ०६/०५/२०२० च्या पत्रान्वये धनादेशाद्वारे उपविभागीय अधिकारी, कल्याण उपविभाग, कल्याण यांना लाभार्थी शेतक-यांना रक्कम अदा करण्याकरिता देण्यात आली आहे.

तसेच, कार्यकारी अभियंता, पाटबंधारे प्रकल्प बांधकाम विभाग, शहापूर यांचे दि.२६/०८/२०२० च्या पत्रान्वये कालव्या संबंधीत लाभार्थी शेतक-यांना भूसंपादनाची रक्कम त्वरीत अदा करावी, असे उपविभागीय अधिकारी, कल्याण उपविभाग, कल्याण (महसूल विभाग) यांना कळविण्यात आले आहे.

कालव्यासाठी खाजगी जमीन भूसंपादनासाठी थेट खरेदी पध्दतीने आजमितीस १८ लाभार्थी शेतकऱ्यांचे खरेदी खत व ताबा पावती तयार करण्यात आले आहे. सदर शेतक-यांचे संपादित क्षेत्र १.२७.७२ हेक्टर आहे. सदर शेतक-यांची मोबदला रु. ४३,५६,५५४/- रक्कमेचे धनादेश मा. श्री. नाना. पटोले, विधानसभा अध्यक्ष यांच्या हस्ते दि.२१/०१/२०२१ रोजी प्रत्यक्ष कार्यक्षेत्रावर (पाडाळे प्रकल्प, मुरबाड) शेतकऱ्यांना वाटप करण्यात आले आहे व उर्वरित २२.१५.१८ हेक्टर खाजगी जमीन थेट खरेदी पध्दतीने करण्याची प्रक्रिया प्रगतीत आहे.

राज्यातील शासकीय पदे भरतीवरील निर्बंधाबाबत

(४९) २०३६० (०८-०१-२०२१). श्री.लक्ष्मण जगताप (चिंचवड) : सन्माननीय उप मुख्यमंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील चतुर्थ श्रेणी च्या सर्व विभागातील सुमारे ४० टक्के पदे मागील पंधरा ते वीस वर्षांपासून रिक्त असून सदर सरळ सेवेने असलेली रिक्तपदे भरण्याबाबत राज्यातील राज्य सरकारी चतुर्थ श्रेणी कर्मचारी मध्यवर्ती महासंघाच्या वतीने लेखी निवेदनाद्वारे मागणी करण्यात आली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, राज्यातील चतुर्थ श्रेणी कर्मचाऱ्यांच्या वारसाहक्क, अनुकंप आणि वर्षानुवर्ष कंत्राटी पध्दतीने काम करणाऱ्या कर्मचाऱ्यांना कायम करण्याची प्रक्रिया गेल्या अनेक वर्षांपासून बंद आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, राज्य शासनाने चतुर्थ श्रेणी कर्मचाऱ्यांचे सरळसेवेने नोकर भरती न करता लिपिक, टंकलेखक व वाहन चालक, शिपाई ही पदे कंत्राटदारांकडून भरण्याचे निर्देश वित्त विभागाने दिले आहेत, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, सरळसेवेने होणाऱ्या चतुर्थ श्रेणी कर्मचाऱ्यांच्या नोकर भरतीवर निर्बंध आणून खाजगी कंत्राटी कंत्राटदारांना प्राधान्य देण्याचे काम शासनाने केले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(५) असल्यास, याबाबत शासनाने चौकशी केली आहे काय व त्यानुसार राज्यातील शासकीय नोकर भरती वरील बंदी उठवण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(६) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. अजित पवार (२२-०३-२०२१) : (१) होय.

(२) (३) व (४) वित्त विभागाच्या दि.१६.०५.२०१८ च्या शासन निर्णयान्वये व त्यानंतर वेळोवेळी निर्गमित केलेल्या शासन निर्णयान्वये शेतकऱ्यांना सुविधा पुरविण्यासाठी महत्वाच्या सेवेशी निगडित असलेली रिक्त पदे भरण्यास परवानगी देण्यात आलेली आहे. तसेच, विविध विभागांच्या पदांच्या आवश्यकतेनुसार रिक्त पदे भरण्यास दि. ९.६.२०१७ च्या शासन निर्णयान्वये गठित उपसमितीमार्फत मान्यता देण्यात येते.

सद्यस्थितीत कोविड-१९ च्या प्रादुर्भावामुळे अर्थव्यवस्थेवरील परिणाम व वित्तीय उपाययोजनांतर्गत सार्वजनिक आरोग्य विभाग आणि वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्य विभाग वगळता अन्य विभागातील नविन पदभरतीवर तात्पुरत्या कालावधीसाठी निर्बंध घातले आहेत. तथापि सदर निर्बंधांमधून अनुकंपा तत्वावरील पदभरतीस सूट देण्यात आली आहे.

तसेच प्रशासनावरील खर्च आटोक्यात ठेवण्यासाठी प्रशासकीय विभागांनी शक्य असेल तेथे पदनिर्मिती न करता सहजपणे बाहेरून करून घेता येतील अशी कामे बाह्य यंत्रणेकडून (outsourcing द्वारे) करून घेण्याच्या सूचना देण्यात आल्या आहेत, हे खरे आहे.

(५) व (६) प्रश्न उद्भवत नाही.

**महाराष्ट्र राज्य राज्यकर कंत्राटी कर्मचारी वर्गाला कायमस्वरूपी पर्यायी
सेवेत सामावून घेण्याबाबत**

(५०) २७०९८ (२४-०३-२०२१). श्री.गणपत गायकवाड (कल्याण पूर्व) : सन्माननीय उप मुख्यमंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) महाराष्ट्र राज्य राज्यकर कंत्राटी कामगार हे प्रति माह रूपये ९०००/- या अत्यंत तुटपुंज्या वेतनावर कायमस्वरूपी कर्मचाऱ्यांप्रमाणे त्याच क्षमतेने समान काम करीत असुन अद्याप ११८ कर्मचाऱ्यांचे माहे ऑक्टोबर, २०१८ ते डिसेंबर, २०१८ पर्यंतचे २० टक्के वेतन व जानेवारी महिन्याचे पूर्ण वेतनही कर्मचाऱ्यांना प्राप्त झालेले नाही, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, महाराष्ट्र राज्य राज्यकर कंत्राटी कामगारांना शासकीय सेवेत रुजू करून घेण्यासाठी अनेक लोकप्रतिनिधींनी शासनास पत्रव्यवहार केलेला आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, याबाबत सदर कामगारांना शासकीय सेवेत रुजू करून घेण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. अजित पवार (२२-०६-२०२१) : (१), (२) व (३) हे खरे नाही, वस्तू व सेवा कर विभागामध्ये माहे-ऑक्टोबर,२०१८ ते डिसेंबर २०१८ मध्ये कंत्राटदाराद्वारे नियुक्त कर्मचाऱ्यांना कार्यरत दिवसांच्या अदा केलेल्या वेतनाचे देयक सादर केल्यानंतर त्या देयकावर करारनाम्यातील तरतूदीनुसार शास्ती वजा करून उर्वरित रकमेचे देयक कंत्राटदारास वस्तू व सेवा कर विभागामार्फत अदा करण्यात आलेले आहे. तसेच माहे जानेवारी महिन्यात कार्यरत

असलेल्या सर्व ३६२ कंत्राटी कर्मचाऱ्यांना कंत्राटदारामार्फत पूर्ण वेतन अदा करण्यात आले आहे. प्रस्तूत प्रश्नामधील नमूद ११८ कंत्राटी कर्मचारी हे जानेवारी महिन्यामध्ये कंत्राटदारामार्फत विभागास पुरविण्यात आले नव्हते. कंत्राटी कर्मचाऱ्यांना द्यावयाचे वेतन हे कंत्राटदार व कंत्राटी कर्मचारी ह्या दोघामधील अखत्यारित बाब आहे. कंत्राटी कामगारांना शासकीय सेवेत रुजू करून घेण्यासाठी अनेक लोप्रतिनिधीनी शासनास पत्रव्यवहार केलेला आहे. वस्तू व सेवाकर विभागामध्ये कंत्राटी लिपिक नियुक्त केले जात नाहीत. तर, वस्तू व सेवाकर विभागामध्ये बाह्ययंत्रणेद्वारे लिपिकांची सेवा घेण्यासाठी विहित पद्धतीने ई निविदा प्रक्रीया राबवून कंत्राटदाराची नियुक्ती करण्यात येते. सदर कंत्राटदार हे बाह्ययंत्रणेद्वारे कर्मचाऱ्यांची सेवा पूरवित असतात. सदर कंत्राटाद्वारे नियुक्त कर्मचारी हे कंत्राटदाराचे आस्थापनेवरील कर्मचारी असून त्यांची विभागांच्या कार्यालयांमध्ये नियुक्ती करणे, त्यांना वेतन देणे व त्यांची सेवा खंडीत करणे या बाबी कंत्राटदाराच्या स्तरावरून केल्या जातात. त्यामुळे कंत्राटी लिपिकांना सेवेत नियमित करण्याचे कोणतेही संयुक्तिक प्रयोजन दिसून येत नाही.

(४) लागू नाही

विधान भवन :
मुंबई.

राजेन्द्र भागवत
सचिव,
महाराष्ट्र विधानसभा.

मुद्रणपूर्व सर्व प्रक्रीया महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालयाच्या संगणक यंत्रणेवर
मुद्रण: शासकीय मध्यवर्ती मुद्रणालय, मुंबई.